

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 peti 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Knjižna ulica št. 3, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knjižna ulica št. 3, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poslanična plačana v gotovini.

Države in Društvo narodov

Po splošnem mnenju, ki se naslanja na osnovni pakt o Društvu narodov ter na njegovo dosedanje udeleževanje, obstoja naloga Društva narodov v Ženevi v tem, da drži države v varnosti, da vpliva pomirjevalno na razpaljene duhove in da rešuje mednarodne spore. Društvo narodov je sicer na marsikaterem drugem področju delovalo tudi drugače, prohibitivno, zaščitno ter doseglo prav lepe uspehe. N. pr. v vprašanju socialne higijene. Opozorjamo na ravnanje zaključeno veliko anketo o suženjstvu v poedinah orijentalnih in afriških državah, ki se je izvedla prav moštvo in ki bo žela tudi primerne sadove. Če bo Društvo narodov pospešilo to svoje delo v tem veličnem socialnem vprašanju, potem se zna zgoditi, da v enem desetletju odpravi ta madež človeškega rodu. Tudi zdravstvena propaganda Društva narodov, odnosno njemu podrejenih ustanov rdečega križa, je ogromna. Ta organizacija razteza svoje delo že do najbolj zanemarjenih narodov. Zadevne statistike so vredne občudovanja, propaganda se vrši v vseh mogljivih jezikih sveta.

Število socialnih in zdravstvenih, kakor gospodarskih panog, na katere razteza Društvo narodov svoje delovanje in poizkuša vzbuditi duh mednarodne, svetovne, meddržavne in vsečloveške solidarnosti, je že danes veliko in raste z vsakim dnem. Želimo Društvo narodov, da nadaljuje v tem pravcu. Če vzpostavimo na takih področjih javnega življenja internacionalno, to je mednarodno slogo in skupnost, potem lahko izoliramo separatistično in egoistično politiko diplomacije vseh narodov ter jo prisiliti, da račun z mednarodnostjo kot z najjačim faktorjem in pospeševalcem vsečloveškega napredka.

Ta pot je prava in dobra, tudi takšno primerna, vendar ne zadostuje, da se Društvo narodov omejuje v političnem svojem udeleževanju zgolj na reševanje mednarodnih sporov. Kaj pomeni v kritični situaciji dvigati glavo, opozarjati na mednarodne pakte, če ni mogoče izvajati represalij. Društvo narodov ne razpolaga z mednarodno oboroženo silo, ki bi si upala pozvati arogantne nasilneže in imperijaliste k miru in jih prisiliti, da urejajo svoje spore mirnim, diplomatskim, konferenčnim potim. Bolj nevarne kot spontane in nepričakovane, namenoma izzovane krize v mednarodni politiki, kakršno smo zabeležili na pr. lani, ko je Italija nastopila s silo proti Grčiji, je sledeči pojav, pojav, ki take krize omogoča, namreč imperijalistični duh javnega življenja v poedinah državah. Mislimo n. pr., da je vse nekaj drugega javnost in javno razpoloženja v Švici z absolutno pacifističnimi svojimi diplomati, kakor pa javni duh in državni sedanje sovjetske Rusije ali pa fašistične Italije. Radi tega Društvo narodov ne sme biti vseeno, kakšen duh zavladava v poedinah državah, kakšne tendence silijo v poedinah državah na plan. Kar se danes godi in vrši v Italiji n. pr. je sistematično pripravljanje na vojno, je vzbujanje najgostejših instinktov pomora in boja, karkršne najdemo samo pri nazadnjaških afriških narodih. To pač ni razvoj in pravica humanitarnega človekoljubja in mednarodnega mira.

Ta notranja politika je radi tega tako zelo nevarna mednarodnemu miru in pa varnosti sosedov. Današnji sosedji gledajo s skrbjo na razvoj italijanskega naroda, ne morda iz bojazni, ker že skrb za zadostno za lastno varnost, pač pa radi tega, ker jih zna popolnoma neugnan samovolja sedanjih italijanskih državljanov lepega dne privedi do neljubih mednarodnih incidentov.

Boljša je mednarodna preventivna politika kakor pa reševanje nastalih kriz in spopadov na podlagi naprnatih statinov Društva narodov. Radi tega naj Društvo narodov posveti mednarodni kritiki javnega mnenja ter pacifističnega ali nepacifističnega udeleževanja poedinah narodov kar največjo pažnjo. V razkranjanju makiavelizma in imperijalizma tiči pravi zdrav izhod iz nevarnosti vsesplošnega oboroževanja in pripravljanja na vojne pohode in spopade.

STAVKA DIJAKOV V SKPOLJU

— Beograd, 14. novembra (Izv.) Iz Skopja poročajo, da so dijaki tamonjnje fakultete pričeli stavkati z znak solidarnosti z ljubljanskimi, zagrebškimi in beograškimi tovariši. Dijška stavka bo trajala tri dni.

Razčiščevanje vladne krize

Pred rekonstrukcijo vlade. — Seja ministrskega sveta. — Avdi-jence pri kralju. — Demisija celokupnega kabineta?

— Beograd, 14. nov. Vedno bolj se kaže, da je bila ostavka ministra Vukičevića izzvana v prvi vrsti iz političnih vzrokov, v drugi vrsti pa radi načelnih vprašanj njegovega resorata. Nepričakovano kompliciranje politične situacije, kakor tudi negotovost, do katerih mej bi se to vprašanje moglo razviti, je ustvarilo razumljivo nervoznost posebno v radikalnih krogih. Večina politikov vidi v ostavki prosvetnega ministra prvi znak vladne krize, sicer pa pravi vzrok demisije ni znan niti širšim vladnim krogom. Včeraj je bilo v poslopiju Narodne skupščine in v ministrskem predsedništvu več važnih konferenc v zvezi z Vukičevićovo ostavko. Opazilo se je, da je velik del radikalnih poslancev rezerviran, ker jim situacija ni znana, vendar pa se vidi, da večina poslancev zahteva mirno likvidacijo tega vprašanja. Zato se je izvedla akcija med radikalnimi poslanci, da Velja Vukičević umakne svojo ostavko tembolj, ker je radikalni klub na svojem sestanku odobril njegovo prosvetno politiko.

V tej nameri se je danes predložila predsedništvu radikalnega poslanskega kluba v roke predsednika Živkovića petica radikalnih poslancev, ki pravi: »Prosimo predsedništvo kluba, da čimprej skliče klubovo sejo, na kateri naj se razpravlja vprašanje, zaradi katerega je Vukičević podal ostavko.« To petico je podpisalo okoli 50 poslancev.

V vladnih političnih krogih se veruje, da bo vprašanje kljub negotovosti, v kateri se nahaja, razčistično v nekaterih dneh. Včeraj je dospel Aca Stanojević s poljedelskim ministrom Miletićem v Beograd.

Prosvetni minister o svoji demisiji

Posvetovanje Pašića z radikalnimi poslanci. — Minister Vukičević izjavlja, da njegova ostavka ni političnega značaja. — Nesoglasja med vlado in radikalnim klubom.

— Beograd, 14. novembra. (Izv.) Današnji dan ni prinesel ničesar novega v zadevi vladne krize. Ministrski predsednik Pašić je imel davi posvetovanje z več uglednimi radikalnimi poslanci, s katerimi je razpravljal o razvoju vladne krize. Na dvoru ni bilo nobene avdiencije ter se je kralj ob 9. dopoldne odpravil na izlet v beograško okolico. V skupščini vlada popolno mrtvilo. Sejo je imela samo tarfna sekcija finančnega odbora.

Vaš dopisnik se je dopoldne razgovarjal s prosvetnim ministrom Veljo Vukičevićem, ki mu je izjavil na vprašanje, če bo sprejeta njegova ostavka: »Ostavka se ni sprejeta, vendar pa mislim, da bo v kratkem sprejeta.« Na vprašanje o razlogu ostavke je izjavil: »Ostavka nima nobe-

ga političnega značaja. Imel sem pred očmi čisto šolske stvari z upanjem na boljšo bodočnost.« Na vprašanje, kako to, da mu je radikalni klub izrekel zaupnico, da pa v vladi ni našel podpore, je odgovoril: »Radikalni klub je bil na svoji višini. Ako se bodo stvari tako razvijale kakor sedaj, bo zelo Jaz se v svojem delu nisem hotel ozirati na malenkostne strankarske interese.«

Nadalje je izjavil prosvetni minister Velja Vukičević, da je pripravljen umakniti svojo ostavko, ako se mu v celoti odobri njegova prosvetna politika. Minister Vukičević sam izjavlja, da obstoje v radikalnem klubu težkoče radi osebnih odnošajev, veruje pa, da bo ves radikalni klub zahteval od vlade, da mu izreče zaupnico.

— Beograd, 14. novembra. Na včerajšnji dan ni prinesel ničesar novega v zadevi vladne krize. Ministrski predsednik Pašić je imel davi posvetovanje z več uglednimi radikalnimi poslanci, s katerimi je razpravljal o razvoju vladne krize. Na dvoru ni bilo nobene avdiencije ter se je kralj ob 9. dopoldne odpravil na izlet v beograško okolico. V skupščini vlada popolno mrtvilo. Sejo je imela samo tarfna sekcija finančnega odbora.

Vaš dopisnik se je dopoldne razgovarjal s prosvetnim ministrom Veljo Vukičevićem, ki mu je izjavil na vprašanje, če bo sprejeta njegova ostavka: »Ostavka se ni sprejeta, vendar pa mislim, da bo v kratkem sprejeta.« Na vprašanje o razlogu ostavke je izjavil: »Ostavka nima nobe-

ga političnega značaja. Imel sem pred očmi čisto šolske stvari z upanjem na boljšo bodočnost.« Na vprašanje, kako to, da mu je radikalni klub izrekel zaupnico, da pa v vladi ni našel podpore, je odgovoril: »Radikalni klub je bil na svoji višini. Ako se bodo stvari tako razvijale kakor sedaj, bo zelo Jaz se v svojem delu nisem hotel ozirati na malenkostne strankarske interese.«

Nadalje je izjavil prosvetni minister Velja Vukičević, da je pripravljen umakniti svojo ostavko, ako se mu v celoti odobri njegova prosvetna politika. Minister Vukičević sam izjavlja, da obstoje v radikalnem klubu težkoče radi osebnih odnošajev, veruje pa, da bo ves radikalni klub zahteval od vlade, da mu izreče zaupnico.

— Beograd, 14. novembra. Na včerajšnji dan ni prinesel ničesar novega v zadevi vladne krize. Ministrski predsednik Pašić je imel davi posvetovanje z več uglednimi radikalnimi poslanci, s katerimi je razpravljal o razvoju vladne krize. Na dvoru ni bilo nobene avdiencije ter se je kralj ob 9. dopoldne odpravil na izlet v beograško okolico. V skupščini vlada popolno mrtvilo. Sejo je imela samo tarfna sekcija finančnega odbora.

Vaš dopisnik se je dopoldne razgovarjal s prosvetnim ministrom Veljo Vukičevićem, ki mu je izjavil na vprašanje, če bo sprejeta njegova ostavka: »Ostavka se ni sprejeta, vendar pa mislim, da bo v kratkem sprejeta.« Na vprašanje o razlogu ostavke je izjavil: »Ostavka nima nobe-

ga političnega značaja. Imel sem pred očmi čisto šolske stvari z upanjem na boljšo bodočnost.« Na vprašanje, kako to, da mu je radikalni klub izrekel zaupnico, da pa v vladi ni našel podpore, je odgovoril: »Radikalni klub je bil na svoji višini. Ako se bodo stvari tako razvijale kakor sedaj, bo zelo Jaz se v svojem delu nisem hotel ozirati na malenkostne strankarske interese.«

Nadalje je izjavil prosvetni minister Velja Vukičević, da je pripravljen umakniti svojo ostavko, ako se mu v celoti odobri njegova prosvetna politika. Minister Vukičević sam izjavlja, da obstoje v radikalnem klubu težkoče radi osebnih odnošajev, veruje pa, da bo ves radikalni klub zahteval od vlade, da mu izreče zaupnico.

— Beograd, 14. novembra. Na včerajšnji dan ni prinesel ničesar novega v zadevi vladne krize. Ministrski predsednik Pašić je imel davi posvetovanje z več uglednimi radikalnimi poslanci, s katerimi je razpravljal o razvoju vladne krize. Na dvoru ni bilo nobene avdiencije ter se je kralj ob 9. dopoldne odpravil na izlet v beograško okolico. V skupščini vlada popolno mrtvilo. Sejo je imela samo tarfna sekcija finančnega odbora.

Vaš dopisnik se je dopoldne razgovarjal s prosvetnim ministrom Veljo Vukičevićem, ki mu je izjavil na vprašanje, če bo sprejeta njegova ostavka: »Ostavka se ni sprejeta, vendar pa mislim, da bo v kratkem sprejeta.« Na vprašanje o razlogu ostavke je izjavil: »Ostavka nima nobe-

ga političnega značaja. Imel sem pred očmi čisto šolske stvari z upanjem na boljšo bodočnost.« Na vprašanje, kako to, da mu je radikalni klub izrekel zaupnico, da pa v vladi ni našel podpore, je odgovoril: »Radikalni klub je bil na svoji višini. Ako se bodo stvari tako razvijale kakor sedaj, bo zelo Jaz se v svojem delu nisem hotel ozirati na malenkostne strankarske interese.«

Nadalje je izjavil prosvetni minister Velja Vukičević, da je pripravljen umakniti svojo ostavko, ako se mu v celoti odobri njegova prosvetna politika. Minister Vukičević sam izjavlja, da obstoje v radikalnem klubu težkoče radi osebnih odnošajev, veruje pa, da bo ves radikalni klub zahteval od vlade, da mu izreče zaupnico.

— Beograd, 14. novembra. Na včerajšnji dan ni prinesel ničesar novega v zadevi vladne krize. Ministrski predsednik Pašić je imel davi posvetovanje z več uglednimi radikalnimi poslanci, s katerimi je razpravljal o razvoju vladne krize. Na dvoru ni bilo nobene avdiencije ter se je kralj ob 9. dopoldne odpravil na izlet v beograško okolico. V skupščini vlada popolno mrtvilo. Sejo je imela samo tarfna sekcija finančnega odbora.

Vaš dopisnik se je dopoldne razgovarjal s prosvetnim ministrom Veljo Vukičevićem, ki mu je izjavil na vprašanje, če bo sprejeta njegova ostavka: »Ostavka se ni sprejeta, vendar pa mislim, da bo v kratkem sprejeta.« Na vprašanje o razlogu ostavke je izjavil: »Ostavka nima nobe-

Naši odnošaji z Vatikanom

Stališče klerikalcev v aferi zavoda sv. Jeronima. — Posredovanje italijanske vlade. — Upravičenost zahtev naše države.

Beograd, 16. novembra. n. Beograjsko javnost še vedno vznemirjajo vesti, ki prihajajo glede zavoda sv. Jeronima. Naša država odločno odklanja tezo Vatikana in klerikalcev, da se nas uprava zavoda ne tiče. Naši merodajni krogi pravijo, da je zavod sv. Jeronima čisto nacionalnega značaja in naša vlada ne bo pripustila, da se Vatikan vmešava v ravnanje tega zavoda. V javnosti obstoji impresija, da ima tu vmes svoje prste naš domaći visoki klerus, ki pomaga pritiskati na našo vlado, da se sprejmejo gotove nemogoče zahteve, katere stavi Vatikan pri sklepanju konkordata. Brez ozira na vse to pa se je naša vlada odločila, da z vsem svojim vplivom v tem zavodu ustvari prečišnje stanje.

— Beograd, 16. novembra. (Izv.) Iz Rima poročajo, da je naš poslanik Antonijević posetil italijanskega zunanjega ministra in zahteval posredovanje italijanskih oblasti v sporu z Vatikanom radi zavoda sv. Jeronima. Italijanska vlada je obljubila svojo pomoč za rešitev spora med Vatikanom in Jugoslavijo. Radi tega koraka poslanika Antonijevića je državni podtajnik italijanskega državnega ministristva Giacini posetil našega poslanika pri Vatikanu dr. Smolčaku in mu izjavil, da bo italijanska vlada posredovala za čimprejšnjo rešitev spora, v kolikor ji je to mogoče. Ob tej priliki je Giacini opozoril na italijanski garancijski pakt, ki veže italijansko vlado v vprašanju intervenciji zaradi zavoda sv. Jeronima. Kakor se dozna, ni zunanji minister dr. Ninič zaradi bolezni še nišesar odločil glede posredovanja naše države, pričakuje pa se, da bo danes zapustil bol-

niško posteljo in prišel v zunanje ministrstvo.

— Beograd, 14. novembra. (Izv.) Vsed odredbe Vatikana, s katero se odstavljajo dosedanja uprava zavoda sv. Jeronima, ni nastala samo nevarnost, da se nam odvzame ta zavod, ki predstavlja približno vrednost 40 milijonov dinarjev, temveč je žaljen tudi ugled naše države. Da pripada zavod sv. Jeronima naši državi, potrjuje dejstvo, ker je že 500 let last našega naroda in je bil osnovan z bogatimi ustanovami naših rojakov. Naša država zahteva kot naslednica Avstro-Ogrske s polno pravico iste privilegije, kakor jih je imela prej Avstro-Ogrska in sicer ne samo od Vatikana, temveč tudi od Italije kot edine zainteresirane naslednice. Mi smo izvršili finančno obnovo zavoda ter ustvarili možnost, da ima letnih dohodkov 200.000 lir. Z dovoljenjem papeža je na zavodu državni grb ter zastava kraljevine SHS, do česar imamo pravico kot država - zaščitnica.

Imenovanje rektorja se je vršilo vedno v sporazumu z našo vlado in je bil sporazumno z nami imenovan tudi dosedajni rektor Blasotti. Italija je priznala z mednarodnim aktom značaj zavoda kot inozemske ustanove naše narodnosti, pri čemur je izključila tezo Vatikana, da je zavod papežev. Proti vsem tem razlogom, ki nepobito dokazujejo naše pravo na zavodu sv. Jeronima, se Vatikan sklicuje na bulo »Sla-vorum gentium«, ki je bila izdana pod pritiskom Avstrije brez titularnih pravic našega naroda. Samostalno postopanje Vatikana bo imelo brez dvoma za posledice resne težkoče v naših odnošajih z Vatikanom, kakor tudi v vprašanju pogajanj o konkordatu, ki se znajo zaradi zadnjega nastopa Vatikana bržkone zelo zavleči.

Samostojni demokrati proti ministru agrarne reforme

— Beograd, 14. novembra. (Izv.) Samostojna demokratska poslanca Juraj Demetrović in dr. Srdjan Budisavljević sta vložila interpelacijo na ministra agrarne reforme, v kateri protestirata proti njegovi agrarni politiki, ki ima za edini cilj preganjanje pristašev SDS. V interpelaciji navajata slučaje, v katerih zahteva ministristvo agrarne reforme revizijo agrarnih odnošajev celo pri onih poljedelcih, ki jim je že sodišče v zemljiški knjigi priznalo zemljo.

Tržne cene v Ljubljani

Kilogram govejega mesa 15 do 19, jezi-ka, jeter, ledic, možganov 18 do 19, vama-pov 9 do 10, pljuč 6 do 8, loja 7.50 do 10, teteline 17 do 20, jeter 25 do 30, pljuč 20, svinjine 20 do 27.50, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 27.50, glave 7.50, parkljev 5, slan-ine 2.50 do 29, masti 30 do 31, šunke 35 do 37, prekajenega mesa 30 do 35, prekaje-nih parkljev 12, prekajene glave 15, jezika 35, koštrunovega mesa 14 do 15, kozličevine 20, konjskega mesa 7 do 9, kilogram krakovskih in debrecinskih klobas 44, hren-ovk, salafad 35, tlačenk 40, svežih in pol prekajenih kranjskih 32 do 40, suhih kranjskih 67, prekajene slanine 30 do 35, Pišča-nec 10 do 20, kokoši 25 do 35, petelin 25 do 40, raca 25 do 30, nepitana gos 40 do 70, pitana gos 70 do 100, puran 50 do 125, do-mać začec 5 do 18, divji zajec 25 do 60, pols-ka jerebica 15 do 18, gozdna jerebica 25, 1 kg srne 20 do 35. Kilogram krapa 26 do 32.50, linja in ščurje 25 do 30, kilna 13.50 do 15, mreze 17.50 do 20, pečenke 8 do 12.50. Liter mleka 2.50 do 3, kg surovega masla 40, čajnega masla 55 do 60, masla 45, bo-hinjskega sira 36, sirčka 9 do 10, par jajc 3.50 do 3.75. Liter istrskega vina 14 do 24, rovega 11 do 14, čaša piva 3, vrček 4.25 do 4.50, steklenica 5 do 5.50, kilogram be-lega kruha 5.50, črne in ržene 4.50, kilogram luksuznih jabolk 8, jabolk I. vrste 6, II. in III. 3 do 5, luksuznih brus 12, brus 11, vrste 10, II. in III. 4 do 8, ena oranža 2, kg rožičev 10, fig 12 do 18, datelinov 25, navadnega kostanja 4 do 8, maroni 9 do 12, rehov 12, luščenih orehov 33, grozdia 12 do 16, suhih češpelj 11 do 12, suhih brus 6 do 8. — Specerijsko blago: kg ka-ve 45 do 76, kg pražene kave 52 do 92, kristalnega sladkorja 13.25, v kockah 15.25, kavine primesi 20, riža 8 do 10, liter namiz-nega olja 22, jedilnega 20, vinskega kisa 4.50, navadnega 2.50, petroleja 7, kg soli 4.50, celega popra 38, mletega 42, paprike 32 do 52, testenin 10 do 12, pralnega luga 3.50, čaja 75. — Mlevski izdelki: kg moke št. 00 3.25, 0 — 4.75, 1 — 4.50, 3 — 4, 6 — 3, kače 7, češenja 7, češenjčka 10 do 13,

otrobov 2.50, koruzne moke 3 do 4, koruz-nega zdroba 4.50, pšeničnega zdroba 6.50 do 7, ajdove moke 7 do 9, ržene moke 5 do 5.50. — Zito: q pšenice 305 do 310, rži 250 do 280, ječmena 230 do 250, ovsa 230 do 260, prosa 300, koruze 235, ajde 330, fižola prepelčarja 360, ribničana 340, graha 400, leče 600. — Kurivo: q premoga 40 do 46, mrti drvi 150 do 160, mehkih drvi 100. Krma: q sladkega sena 80 do 100, pol slad-kega 75, kislega 60, slame 50. — Zelenjava: kg endivije 7 do 8, motovilca in radika 10 do 15, zelja — 50 do — 75, rdečega zelja 3 do 4, kislega zelja 3, ohrovt 2, karfiol 8 do 15, kolerab - podzemljik — 75 do 1, špi-nače 7 do 8, paradižnik 10, čebule 3, čes-na 15, krompirja 1.25—1.50, repe — 75, kisle lepe 2.50, korenja — 75 do 4, peteršilja 4, zelenjava za juho 4.

Meinl čaj
nove žetve

Borzna poročila

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala.

V prostem prometu so notirali: Pariz 229.50, London 274, Newyork 56.50, Praga 167.70, Berlin 13.46, Dunaj 790.70, Milan 229.

Inozemske borze.

— Curli, 14. nov. Predborza: Beograd 9.19, Pariz 20.95, London 25.15, Milan 20.90, Praga 15.375, Newyork 518.75, Dunaj 73.125.

— Trst, 14. nov. Predborza: Beograd 43.75, Pariz 99.75, London 119.60, Newyork 24.65, Curli 476, Dunaj 73.50.

Samostojni demokrati proti ministru agrarne reforme.

Pismo iz Prage.

Volilni boj na višku. — Grožnje komunistov. — Pozivi naraščaja »Mladi Venkov« k nasilistvu. — Podkupljeni kandidati. — Ožja nemška fronta. — Gospodarski uspeh v inozemstvu. — Protestni shod radi fašistovskega napada na »Edinost«.

12. novembra.

Nahajamo se v poslednjem tednu pred volitvami v parlament, in volilna agitacija dosega k svojem višku. — Strankam je zadošča vplivanje na volilce samo v novinah, zato pa razširjajo med občinstvom mase agitacijske letake, na katerih se ne poslužujejo samo besed, marveč tudi slik, med temi v glavnem različnih karikaturnih voditeljev nasprotnih strank pa tudi simboličnih scen. Drugod se uporablja govor ostrega kontrasta. Tako je Právskova stranka izdala številko svojega dnevnika »Na pravo!«, kjer je natisnila slike krasnih vil prvakov Švehlove stranke, ki so si jih postavili, poslušalci se državnih subvencij po zakonu o stavnem gibanju in kot nasprotne slike bednih vagonov skupin revnega ljudstva v praških predmestjih. Glede na izkušnje pri minulih volitvah je policijsko preprečevalo pisati ali slikati volilne pozive na zidove poslopij, hodnike itd. V izlozih se volilna agitacija poslužuje tudi skriptonov in biografov k predstavljanju slik kandidatov in gesel, ki so sestavljena tudi iz električnih žarnic na poslopjih, vzbujajoč zvečer pozornost pasantov. Po ulicah Prage tečejo avti z agitacijskimi napismi in nastopijo je tudi najmodernejša prometna sredstva: aeroplani obletavajo večja mesta in mečejo na ulice volilne oklice. Da se poleg tega vršijo brezštevilni shodi vseh političnih strank po vsej republiki, ni treba pripominjati. Tako je bilo v nedeljo 8. t. m. na primer samo v bratislavski župi nad tisoč shodov.

V agitacijskih sredstvih so najmanj izbirčni komunisti. Ti posejajo vasi v avtih z godci in pri prihodu med vasčane dajo zaigrati kako narodno pesem in tako vlečejo k sebi ljudstvo, katerega podajajo razna svoja razlaganja, v glavnem pa zasramujejo in obrekujejo koalicijske stranke. V Pragi so v nedeljo priredili drugo »atrakcijo«: sklicali so tabor ljudstva na Vavclavskem namestu, na katero je prišel spreved z godbo in z otroki, napravljenimi kot člani »petke«. Vsi otroci na taboru so kričali: »Kdo nečeh byt hlopy, nevoli státni sloupky!« (Kdo noče biti norec, ne voli državnih stebrov.) Kljub tej boljševiški komediji je bila udeležba na taboru mala.

Burni volilni boj, ki dobiva nečuvne oblike, ima tudi svojo senčno stran. V »Rudem Pravu« je napisal dr. Šmeral na adresu zemljelencev, da naj se ne igrajo z »rdčimi petlini«. Švehlov »Večer« je sklepal iz tega, da so komunisti organizirali požigalne bande, proti katerim treba nastopiti s tem, da se ne pusti v vasi noben sumljiv tujec. Organ jednote republikanskega naraščaja »Mladi Venkov« pa je šel še dalje in pozival, da naj se strga vsak lepak, ki ga nalepijo komunisti, socialisti, klerikalci, kapitalisti ali Právskovi, da naj se zbira letaki in odzvajajo novice, deželi nasprotne, njihovim razširjevalcem in da naj se kaznuje vsak zasramovalec lastnine. Ti pozivi k nasilnostim in kazenskim činom so končno napotili notranje ministrstvo, kateremu načeluje agrarec Malypetr, ko je tisk ostalih strank pokazal na nevarnost takega početja, da je izdalo naredbu za zasledovanje neredne agitacije.

Ze zadnjič smo govorili o slabih izglelih Právskove stranke, ki so danes še mnogo neugodnejši, ker je po vrsti okoli 50 njenih kandidatov preključilo svojo kandidacijo, kar je povzročilo v javnosti veliko pozornost. Právskova stranka je v svojem listu razglasila, da je bila izvršena v njeni škodo golufija in navaja vrsto slučajev, v katerih je prišlo do preklica kandidatur na nekateri način ter našteva tudi zneske, s katerimi so bili njeni kandidati po Švehlovcih podkupljeni, kakor tudi ugodnosti, katere so jim bile obljubljene. — Stvar pride pred sodišče, ker je Právskova stranka proti storilec in skrivno podala tožbo. Ta afera pa ne prispava k dobremu glasu volitev med na-

mi, ker je z njo čistota tako porušena. Pisatelj dr. Machar, stoječ v stranki »narodnega dela«, v katerega tedniku sedaj odtiskuje svoje pesmi, je podal tožbo proti listu »Česke Slovo«, katero je pisalo o njem, da čeprav je bil armadni generalni inšpektor samo pol četrtletja, je vendar zahteval, da se mu zaračuni v penzijo 30 let in ko mu je bila penzija dovoljena, je zahteval, da se mu podyoji.

V nemškem taboru trajajo nadalje medsebojni boji in očitane radi razbitja enotne volilne fronte, toda preko tega se je že stvorila ožja emotna fronta, ki pa ima prirediti svojo delavnost šele po volitvah v parlament. K nji pripadajo: krščanski socialisti, zemljelci, narodni socialisti, obrtniki in Nemci na Slovaškem.

Kot mogoč akord je zazvenelo v volilno vrvenje poročilo o zelo lepem gospodarskem uspehu naše republike v inozemstvu. Prišlo je do pojava zaupanja, ki presega vse drugo, pri vpisovanju emisijskih akcij Narodne banke, kajti k vpisu predloženih 80.000 akcij po 100 ameriških dolarjev je bilo prepisanih več nego dvakrat in pol. Med podpisovalci je mnogo malih ljudi, kar je najlepši dokaz velikega zaupanja, katero uživa pri nas v širokih vrstah naša dosedanja valutna politika. Ni dvoma, da Narodna banka samo ojači našo gospodarsko samostojnost, kar bo zopet prispevalo k naši politični neodvisnosti.

Fašistovski nasilje v Trstu, naprjeno proti Slovincem, je izzvalo v Pragi kakor po celi republiki pozornost, samo v tisku, ki je isto komentiral, marveč tudi v širokih krogih, zlasti še v onih, ki so z Jugoslaveni v ožjih stikih. Vznemirjenje njih in upravičeno ogorčenje jugoslovenskih bratov, bivajočih v naši republiki, ima dobiti izraza na posebnem protestnem shodu, ki je sklican na petek 13. t. m. zvečer v praško Meščansko Besedo po češko - jugoslovenskem odboru, ki je bil izvoljen na zaupnem sestanku.

J. K. S.

Politične vesti

— Vprašanje glagolice. Kakor je znano, so naši škofje glede glagolice zastopali stališče, da se to vprašanje ne sme urediti s konkordatom, marveč samo administrativnim potom. Da temu svojem stališču pripomorejo do zmag, so odposlali dva svoja delegata v Rim posredovati. Ta dva sta se sedaj vrnila iz Rima in »Slovenec« poroča o uspehu njih misli, navajajoč to-le izjavo škofa dr. Akšamoviča: »Mi smo se o glagolici točno informirali in ugotovili, da ni niti govora o tem, da bi v Rimu obstajala kakšna tendenca proti glagolici. Hoteli smo to vprašanje pospešiti (?), da se reši administrativnim potom brez konkordata. Sv. stolica pa ni načelno niti proti temu, da se to vprašanje reši tudi v konkordatu.« Kakor je iz te ugotovitve škofa dr. Akšamoviča razvidno, so se delegati jugoslovenskih škofov vrnili iz Rima z dolгим nosom, ker neče Vatikan ničesar vedeti o uvedbi staroslovenskega bogoslužja administrativnim potom. Ze ve, zakaj. Ravna se najbrže po načelu »do tui des« (dam ti, da mi daš) in hoče izrabiti glagolico v pogajanjih za konkordat z Jugoslavijo v to, da iz nje iztisne čim največ koncesij. Zato je jasno, da ne bo Vatikan nikdar dovolil glagolice, ako ne bo k temu s konkordatom prisiljen.

— Stjepan Radić priredil shod v Ljubljani. Iz Zagreba poročajo, da se je Stjepan Radić včeraj napravil časnikiarjem izjavil, da pride v nedeljo 21. t. m. v Ljubljano in da bo govoril na javnem shodu. To vest beleži tudi »Slovenec« ter med vrstami izraža bojazn, da bo govoril proti klerikalcem in duhovnikom. Kakor se vidi, se klerikalci prav pošteno boje Radićeve ofenzive!

— O nasilju, ki ga je izvršil Vatikan v zavodu sv. Jeronima, nima »Slovenec« niti besedice obsodbe. Kako tu-

di, ko se je to nasilje, o tem je enodušno vse javno mnenje, izvršilo v »Slovenec« z našimi klerikalnimi krogi! Pa si držejo ti klerikalci zatirati, da nikdar ne nastopajo proti interesom države.

— »Pred prevratom v Bolgariji?« Pod tem naslovom priobčuje današnji »Slovenec« brzojavko iz Beograda, da stoji bolgarska vlada pred demisijo in da dobe vso oblast v Bolgariji v roke makedonske organizacije, ki nameravajo zopet poklicati na prestol bivšega kralja Ferdinanda. To vest bi bil lahko

»Slovenec« posnel iz »Slovenskega naroda« že pred 5 dnevi, kar bi bilo vse kakor ceneje.

— Volitve v češkoslovaški parlament se bodo vršile jutri, v nedeljo, 15. t. m. Volilna agitacija je bila izredno živahna, vendar pa se je gibala večinoma v mejah dostojnosti. Izjema v tem oziru so bili edino slovaški klerikalci, ki so si tudi v volilni borbi vzeli za vzgled in vzor naše klerikalce. Vse kaže, da izidejo iz volilnega boja znatno ojačane državotvorne stranke.

Poplave v Jugoslaviji

Katastrofa pri Zagrebu. — Velikanske poplave na Hrvaškem in v Slavoniji. — Povodnji v Bosni in Hercegovini. — Strahovita povodenj na Korčuli. — V Sloveniji so pričela vode padati.

Dočim je v Sloveniji opažati padanje vod, je zadela elementarna neizgoda z vso silo hrvatske pokrajine. V Zagrebu se je ponovila katastrofa iz leta 1923. Vse ozemlje med Savsko cesto, Savo, Industrijskim okrajem in železniško progo je bilo včeraj jutraj pod vodo, vedno znova pa so prihajala poročila o poslabšanju stanja. Voda je nepretrgoma naraščala in je v teku enega dne narasla od 2,80 na 4,06 m nad normalo. Posledice katastrofalne poplave je bilo opaziti že včeraj ponoči. Vsa Savska cesta, Cvetna, Miramarska in Trnajska cesta, ležeče ob Savi, so bile pod vodo. Mnogo hiš se je moralo takoj evakuirati. Vse hiše so bile napolnjene z vodo, voda je odnašala pohištvo, živino in vse druge predmete. Ljudje so do pasu gazili po vodi in nosili otroke na še nepoplavljeno ozemlje na Koturški cesti. Seljaki iz Trnja, Vrbi in Prudi so bežali s svojih hiš ter pustili živino iz hlevov na prostu. Bila je ista slika, kakor leta 1923. Popolne ob 3. je voda predrla nasip pri Vrbi in in preplavila celo ozemlje. Vojaštvo je bilo s čolni v pripravljenosti ter je reševalo ljudi. Vse zaloge živil, hranjene po kletih, so bile uničene. Numski nasip za Miramarsko cesto je voda na šestih mestih predrla. Vojaštvo je dalo na razpolago 400 mož, 10 tovornih avtomobilov in 30 tovornih voz, ki so prevažali pohištvo iz ogroženih hiš. Zalostna slika, kamor se ozre oko. Hiše stoje v vodi, prebivalstvo bega preplašeno semtertja, otroci jokajo, pravcati kaos.

Prav tako žalostna slika je na desni strani Save. Vse ozemlje vzhodno Savskega mostu je podobno ogromnemu jezeru, iz katerega mole vrbe. Pri Remetincu je voda že prodrla nasip. Na ozemlju med Trnjem in železniško progo, ki je bilo najbolj prizadeto, je približno 250 hiš pod vodo, nekatere groze, da se porušijo.

V Zagrebu samem je nevarnost poplave minila. Potok Černomerac se je vrnil v svojo strugo. Bati pa se je katastrofe v slučaju nadaljnjega naraščanja Save. Manjka samo še 56 cm, da Sava doseže nivo kakor leta 1923. Promet je bil mestoma prekinjen. Železniška proga pri Zaprešiću je porušena. Vsi vlaki, ki so odšli po tej progi, so se morali vrniti. Brzovlak Beograd - Zagreb - Ljubljana je moral pri Poduscedu prekiniti vožnjo ter nadaljevati pot preko Karlovca v Ljubljano. Dunajski brzovlak je s 6 urno zamudo odšel preko Varaždina. Vsi vlaki so prispeli v Zagreb s triurno zamudo. Zagreb, Karlovac in Zagreb-Vrbače so od včeraj jutraj popolnoma pod vodo.

Poplave na Hrvaškem in v Slavoniji.

— **Sunja, 14. novembra.** (Izv.) Dne 12. t. m. ponoči je voda preplavila ozemlje Sunja-Majur in deloma poplavila železniško progo. Tovorni promet je bil prekinjen, osebnost se je vršil samo s prestopanjem. Iste noči je bil prekinjen promet na progi Kutina-Banovca-Jaruga, istotako na progi Lipljavani, Banovca-Jaruga. Med Kutnjo in Lipljavino - Popovača je voda poplavila 200 m železniške proge. Onemogočen je železniški promet med Stubicami-Toplacami in Oroslavjem. Med Lepoglavo in Golubovcem se je odtrgal oblak. Proga je pod vodo, promet onemogočen. Med Končinom-Zlatar in Bistrico je voda poplavila na prvi ves gramoz in je bil železniški promet prekinjen. Pretrgana je zveza z Varaždinom.

— **Samobor, 14. novembra.** (Izv.) Težko je prizadet tudi Samobor. Ponoči 12. novembra je divjalo nad krajem strahovito neurje, potok Gradnja je stopil iz struge, rušilo in uničujoč vse pod seboj. Voda je

udrila v hiše in napolnila stanovanja. Mestoma je stala 3 do 4 m visoko. Prebivalstva se je polotila panika, proti večeru je pričela voda zopet padati. Škoda je velika, ker je deroča voda odnašala pohištvo, živino in velikanske sode.

V Krapini je voda odplavila več mostov, pri Karlovcu sta Kolpa in Korana zelo narasli ter poplavlili vso okolico mesta. Drava je pri Varaždinu izstopila iz struge ter poplavlja polja. Škoda ni velika.

Povodnji v Bosni in Hercegovini.

Iz vse Bosne in Hercegovine prihajajo poročila o velikanskih povodnjih. Pri Višegradu je Drina porušila en most ter pretrgala telefonsko zvezo Sarajevo-Beograd. Največ je trpel kraj Goražda. Prebivalstvu je bilo uničeno vse imetje, dočim je živino v zadnjem hipu rešilo. Večina mostov je odplavljenih. Promet s Sandžakom je prekinjen.

V Hercegovini je vsa cesta od Uloga do Gadske pod vodo. Odplavljeni so bili vsi mostovi, uničeni jezovi. Promet je popolnoma onemogočen. Iz Metkovića poročajo, da je Neretva daleč naokoli poplavila vso okolico. Polja in vinogradi stoje pod vodo. Ves železniški promet med Fočo in Višegradom je ukinjen.

Neurje v Liki.

V Liki že več dni dežuje, zadnje dni pa je vladalo veliko neurje. V noči na 12. t. m. je bilo v potoku, proti juuru pa je pričelo tudi snežiti. Pri Gospiću je voda stopila iz struge in preplavila vso okolico. Poplava je tako velika, kakor je ne pomnijo najstarejši ljudje. Električna centrala v Gospiću je pod vodo, mesto samo v temi.

Strahovita povodenj na Korčuli.

Na otoku Korčuli že več dni neprestano dežuje. Sela Zrnovo, Lumbardi in Dolnje Blato so pod vodo. Narod se ne spominja slične poplave. Vsi vinogradi so popolnoma uničeni, pota razorana, hiše in skladišča poškodovana. Povodenj je tako velika, da izgledajo mesta kakor otoki v morju.

Situacija v Prekmurju.

— **Maribor, 14. novembra.** (Izv.) Situacija v Prekmurju se je nekoliko zboljšala ter so začele vode padati. Tekom včerajšnjega dne je Mura padla za 1 cel meter. Nasprotno pa je narasel potok Lendava, istotako tudi Murica. Oba mostiča preko Murice sta odplavljena. Železniški promet je ukinjen. Ukinjen je tudi železniški promet med Lutomerom in Ormožem, ker je voda izpodjedla most pri Pušincih. Narasla je tudi Ščavnica, ni pa nevarnosti, da zopet prestopi strugo. Pri Muti so dali orožniki evakuirati vso vas, ker je bilo prebivalstvo ogroženo.

— **Murska Sobota, 14. novembra.** (Izv.) Danes ne dežuje več in se je pričela voda odtekat, stoji pa še vedno pol do ¼ metra visoko. Kakor je ugotovljeno, je dosedaj voda porušila 9 hiš, 14 pa jih je v takem stanju, da jih bo težko popraviti. Večina teh je zgrajenih iz ilovice, katero je izpodjedla voda. Dosedaj je ugotovljeno, da je katastrofalna povodenj zahtevala tri človeške žrtve: utonila je neka stara ženica, ki se ni mogla več rešiti, dalje nek mladi. Med vožnjo iz Murske Sobotne v Rankovce se je pod poštnim vozom vrnil most in poštar je s konjem vred padel v potok in utonil. Pisemska pošta je bila rešena. Škoda je ogromna in se ne da dosedaj popolno prečiniti. Gotovo je, da znaša samo v Murski Soboti in v Prekmurju več milijonov dinarjev, skupna škoda na komunikacijskih napravah, razdrti cestah in porušeni hišah v vsej mariborski oblasti pa znaša po mnenju velikega župana dr.

Pirkmayeria nad 100 milijonov Din. V Murski Soboti sami je utonilo mnogo živine. v bolnici 19 prašičev. Najhujšo škodo je menda utrpel trgovec Čeh, čigar ogromna zaloga tobaka za vse Prekmurje je skoraj popolnoma uničena. Tobaka je bilo namreč zaloga za 1 milijon dinarjev. Vojaštvo, ki je bilo pozvano na pomoč, z vso vneto deluje na rešitvi akcij. Popravljajo se porušene hiše in za silo podpirajo hiše. Okoli 150 rodbin nočuje zasilo v železniških vagonih. Občutno pa je pomanjkanje pitne vode, predvsem pa premoaga. Prva skrb je, da se prebivalstvo v Murski Soboti in okolici preskrbi s premoagom. Veliko je pomanjkanje tudi hrane, primanjkuje predvsem kruha in drugih živil. Veliki župan dr. Pirkmayr je takoj organiziral obsežno prehranjevalno akcijo za pomoč najbednejšim.

Dve mere

Ko čita vesti o ponašanju Vatikana s našim narodom u pitanju Zavoda sv. Jeronima u Rimu, mora da se snebiva. Čovek sam sebi ne veruje, da vrhovna duhovna vlast katoličke Crkve tako očito pristanu postupa.

Za blaženih avstrijskih vremena cesarska je i kraljevska vlada bila apsolutna gospodarica ovoga Zavoda i njime raspolagala po svojoj miloj volji. Toj su se volji bivših gospodara slepo pokoravali i pape i kardinali, a naši ljudi, pa i biskupi, nisu smeli ni da pisnu. Tada je avstrijska ambasada u Rimu preko svetovnjaka sekretara grofa Coronini-Cromberga samovoljno za punih pet godina upravljala Zavodom i nikome nije polagala računa. Za sve to vreme Vatikani nije ni prstom maknuo, da se Zavod vrati našem narodu.

Za vreme rata talijanska vlada, naslućkana od naših izroda, protiv svakoj pravici i zakonu zaplenila je Zavod i raspolagala bezobzirno njegovom imovinom te njome nagrađivala dalmatinske renegate. Vatikani je i tu bezobzornost trpio pa nije imao srca niti da digne svoj glas na obranu pogaženog prava.

Danas kad narodna vlada ne traži drugo već, da joj se praznudu ona prava, koja su bila priznata tudjinskim i nametničkim vladama, i da se njoj iskaže isti obzir kao i njima taj isti Vatikani buni sada naše jadne i nesvesne biskupe i pozivlje ih u boj protiv svoje vlade. Ni to mu nije dosta, već na nečuvni način izbacuje iz Zavoda uzorne sveštenike, kojima ne može da predbaci druge krivnje do korektnosti prava našoj narodni vladi, te postavlja samovoljno za upravljeća kolegija jednog italijanskog popa, jezuitskog pletomca.

Ovo je tim teže, što se znade, da je naš narod krvavo platio Zavod sv. Jeronima. Platili smo ga teškim i bolnim ustupkom Rijeke Italiji. Naša ga je vlada dobila od talijanske vlade bez ikakvih uslova, pa je mogla da njimi po volji raspolaze i da ga odredi u bilo koju kulturnu svrhu. Ona toga nije učinila, nego je iz obzira prema Vatikani i našim katolicima bila pripravna da ga velikodušno daruje crkvi. Kao uslov stavila je bila samo, da joj se prizna ono, što se priznavalo tudjinskoj Austriji.

Mislite li, da je Vatikani na to pristao? Nije, već nas je uvredio tako, kao se nismo nadali ni zaslužili.

O tom neka sudi nepristrani svet, Vatikani, pak i naši biskupi luto se varaju kad misle, da vlada i narod ne će znati, da obrane svoj ponos i svoju čast.

Hrvat glagoljaš.

— **Hrastnik.** Ne pozabite, da uprizori v nedeljo 15. novembra t. l. popoldne ob 4. dramatični odsek vojnih invalidov, podružnica v Ljubljani v Narodnem domu v Hrastniku veseloigro »Tit Groma«. Po igri prosti zabava s plesom in bogatim sporedom ter licitacijo živga prešička. Čisti dobiček je namnjen božičnici revnim invalidom in članicam. Pridite vsi brez razlike, da pomagate ubogim vojnim žrtvam, ki po nedolžnem trpe in prosijo pomoči. Prosimo obilne udeležbe! Odbor.

1930-n

V. L. Krizanovska:

V kraljestvu nesmrtnih

Roman.

Z veseljem sem se lotila jedi in pijače. Ogledovala sem svojega spasiatelja, ki mi je stregel in veselo kramljaj z menoj. Srce mi je govorilo, da sem mu dolžna iskreno priznanje in hvaležnost. Rada bi bila pokleknila k njegovim nogam, da ju poljubim in da me za zahvalim za to, da me je rešil strašnih muk. Zdel se mi je prekrasen, kakor neko božanstveno bitje. Kadar se je smejal, je bil njegov obraz čudovito lep.

Ko sem se najedla, je poklical mlado zamorko, rekoč:

— Tu je služkinja, ki ti prinese žensko obleko. Stregla ti bo ves čas najinega potovanja. Zda pa na svidenje! Spi in počivaj!

Rada bi ga vprašala, kje in kdaj se sestanem zopet s Kreonom, pa si nisem upala. Zahvalila sem se mu za plemenito ravnanje in sledila zamorki, ki me je spremljala v drugo, nič manj razkošno kabino. Oblekla sem novo obleko, legla na divan in sladko zaspala.

Najino potovanje je trajalo več tednov. Zdelo se mi je tako dolgo, da sem včasih mislila, da mi je sojeno potovati vse življenje. Svojega spasiatelja

sem videla vsak četrti ali peti dan. Zda se je pojavil na krovu, če mi je bilo dovoljeno stopiti iz kabine, da se osvežim, zda zopet sem bila povabljenka k njemu na kosilo. Večkrat je ladja pristala k obali in stala po več dni v pristanišču. V takih slučajih pa nisem smela iz kabine. Včasih sva zapustila ladjo in potovala več dni po suhem, nato sva se zopet vračala na ladjo in nadaljevala pot.

Čim večkrat sem videla svojega spasiatelja, čim bolj sem poslušala njegove zanimive in poučne povesti, tem bolj sem ga občudovala in občevala. Ljubezen do Kreona je pa čedalje bolj pojemala. Ko se mi je včasih posrečilo ujeti v njegovih temnih očeh iskrico, ki je pričala, da sem mu všeč, mi je začelo srce močno utripati. Toda vsakokrat sem si očitala, da ne smem ničesar pričakovati, da sem pregrešila Vestino svečeno in nesramna ženska, ki je prelomila zaoblubo nedolžnosti in ni torej vredna tega plemenitega moža. Zda sem vedela, da je bil modrijan in da se je medli deloma v Aleksandriji, deloma v Atenah.

Ko sem ga nekoč vprašala, kaj je s Kreonom, mi je odgovoril:

— Rešil se je, vendar te pa ne morem odpeljati k njemu, če, — beseda mu je zastala v grlu in pogledal mi je vprašujoče v oči, — sama ne zahtevaš in me ne misliš zapustiti!

Odkimala sem z glavo in umolknila. Nisem ga hotela zapustiti. Zdelo se mi je, da pridem takoj zopet sovražnikom v roke, čim izgubim neposredno pokroviteljstvo mogočnega zaščitnika.

Nekoč se je ladja znova ustavila. Zgodaj jutraj me je zamorka obvestila, da mi je gospodar zapovedal, naj oblečem praznično obleko. Iz košare je vzela oblačila, ki so se vsa lesketala v svili in draguljih. Še nikoli nisem videla tako krasnih oblačil. V košari je bilo tudi več nakitov ogromne vrednosti.

Ko sem oblekla to divno oblačilo, mi je pokrila zamorka glavo z velikim prozornim pajčolanom ter me spremlala na krov. Prizor, ki se mi je nudil tu, se nisem mogla dovolj načuditi.

Pokrajina pred menoj je bila kakor diven vrt. Palm poprej sploh nisem videla in o razkošnih tropičnih rastlinah nisem imela pojma. Kakor očarana sem zrla na ogromne rože, na čudovito pridoz ter množico ljudi in slonov, ki se je zbrala na obali. V daljavi sem videla mnogo hiš — najbrže kako mesto, in veliko poslopje, čigar streha in kupole so segale visoko nad druge hiše.

Sele pokroviteljev prihod je odvrnil mojo pozornost od te čarobne pokrajine. Tudi on se je preoblekel. Namesto preproste platnene tunike je nosil zdaj svileno haljo. Vrat in roke so mu krasili dragulji, na glavi je imel krasen turban. Za pasom je imel z dragulji okrašeno bodajo.

V čolnu sva se prepeljala na obalo. Množice so naju sprejele z navdušenimi vzkliki in neznanem jeziku. Sedla sva v pozlačeno nosilnico na hrbtu belega slona. Slonov vrat, noge, ušesa in celo rillec je bil okrašen z dragulji.

Kakor v sanjah sem sedla kraj neznaoca, ki sem ga smatrala za kralja — in povorka je krenila na pot. Bila sem tako presenečena in razburjena, da se mi je vse vrtele pred očmi — divne rastline, zagoreli ljudje s plamtečimi očmi in naša povorka — vse se je strnilo v eno nerazumljivo prikazen.

Tega prvega sprehoda po Indiji se slabo spominjam. Samo ko smo se ustavili pred ogromnim poslopjem — indijskim svetiščem — me je začela zanimati čudna arhitektura in kipi, ki so se mi zdeli nekaki ljudje-pajki.

Končno sem zagledala nage bajaderke in pohabljenе fakirje, kar me je še bolj iznenadilo.

Stopila sva iz nosilnice. Pokrovitelj me je prijel za roko in stopila sva v svetišče, kjer so naju sprejeli svečeniki in pevke, ki sem jih zamenjala s svečenicami. Spremlili so naju k žrtveniku, na katerem je gorel sveti ogenj. Tu so naju pokropili z vodo in prislili jesti riž z medom. Neznavec mi je na taknil na prst prstan, nato me je vzel v naročje in ponesel trikrat okrog svetega ognja.

Nova vprašanja socijalnega zavarovanja

Važne izjave novega predsednika Osrednjega urada g. Marka Bauerja.

Na zadnji seji Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je bil izvoljen za predsednika g. Marko Bauer, generalni tajnik Zvez industrijev v Zagrebu. K novemu predsedniku je odšel po izvolitvi sodelavci zagrebških listov in ga intervjuiral. G. Bauer je med drugim izjavil:

Stanje socijalnega zavarovanja v naši državi.

Ko se govori o socijalnem zavarovanju, treba upoštevati, da je zavarovanje za večino naših krajev novost. Socijalno zavarovanje je obstajalo pred sprejetjem tega zakona samo na teritoriju Hrvatske in Slavonije, deloma tudi v Sloveniji, kjer se je praktično drug način socijalnega zavarovanja. V Bosni in Hercegovini je obstajalo samo zavarovanje za slučaj bolezni. Srbija sploh ni poznala zavarovanja, dasi je bila uzakonila poseben zakon o zaščiti dela.

Napake sedanjega zakona.

Novi zakon je za večino naših krajev tako materialno kakor formalno novost. V sled tega je naletel na razumljive težave v formalnem oziru, ker se z njim uvrsta nova enotna administracija za vse kraje naše države in tudi v materialnem pogledu, ker sloni na principu kapitalnega pokrija zavarovalne rente za slučaj nesreče. Razven tega je zakon šel predaleč v gotovih materialnih odločbah in korist zavarovancem in njihovim družinskih članov. Opozorjem na pr. na porodniške podpore, na izdatke za obliko dece. Velike stroške povzroča tudi nega zob. Osrednji zavod kot tak se ne more odločiti nobenemu zavarovancu tisti podpora, ki mu pristojajo v smislu zakona, ker ima zavarovane prav, da tozadevne pogreške zavarovalnih organov kratkoročno izloči. Pri sestavi in sprejemu zavarovalnega zakona se je storila velika pogreška, ker se je zavarovanje raztegnilo tudi na take družabne sloje, kojih materialno stanje vsakega ne spada pod zakon o socijalnem zavarovanju. Vsi tedi pomanjkljivosti prihaja med Osrednjim uradom in okolišnimi uradi do šestih sporov, kar zadržuje administracijo.

Posebne težave obstajajo na teritoriju Srbije in Crnogore, kjer primanjkuje primerno naobrazenega in izkušenega uradništva.

Za reformo socijalnih zakonov.

V nekih pokrajnah države obstajajo težnje, da se dodeli okolišnim uradom večja avtonomija, ker da morejo le na ta način svobodno in neodvisno koristiti socijalnemu zavarovanju. Ti okolišni uradi dokazujejo, da bi zavarovanje za slučaj bolezni bilo mnogo cenejše, ako so okolišni uradi v tej zavarovalni panogi samostojni. Po mojem mnenju obstaja vsakega absolutna potreba, da se zakon o zavarovanju delavcev revizira. Tozadevna revizija se mora nasloniti na izkustva, ki so jih nabrali poedini zavarovalni uradi od spre-

jema tega zakona dne 1. julija 1922. naprej. V slučaju avtonomistične reforme morajo okolišni uradi nositi tudi riziko samostalnega zavarovanja za slučaj bolezni.

Program novega predsednika.

V pogledu programa, ki ga hočem izvajati, povdarjam, da bo treba izvesti vsakega gotove reforme, da se zmanjšajo administrativni izdatki. Razven tega treba znižati tudi druge izdatke in sicer tako, da se bo pomoč dovoljevala le v smislu in v obsegu zakona. V tem oziru polagam važnost na predstavnike delodajalcev v samoupravah. Na žalost pa je mnogo delodajalcev, ki se ne zmenijo za stvari, ki so v zvezi z delavskim zavarovanjem. Ravno delodajalci bi mogli v tem oziru storiti marsikatero dobro delo ter znižati izdatke. Glede volitev ravnateljstva je izjavil dr. Bauer, da so nekateri okolišni uradi že razpisali volitve, da pa je bilo socijalno ministrstvo, ki je volitve sistiralo. V dvanajstih odredja finančni minister, naj se volitve ne izvedejo in da se naj novo ravnateljstvo kratkoročno imenuje. Ministrstvo za socijalno politiko se ni poslužilo tega prava, Dr. Bauer je mnenja, da bi se volitve lahko razpisale. Glede zavarovanja proti bolezni ni možnosti, da se tozadevni prispevki znižajo, ker je ta vrsta zavarovanja pasivna. Zakonske določbe so v tem oziru precizne in onemogočajo druge rešitve. Nasprotno ni izključeno, da se pri nekih okolišnih uradih, kjer je pasivnost tega zavarovanja posebno velika, tozadevni prispevki še povišajo. Kar se tiče prispevkov za slučaj nesreče, treba upoštevati, da zahteva sistem, na katerem temelji ta vrsta zavarovanja, visoke prispevke. Ali so prispevki res previsoki, ni mogoče ugotoviti, ker so statistični podatki pomanjkljivi. Zdi se pa, da odgovarjajo prispevki faktični potrebi.

Revizija nevarnostnih razredov.

Drugo vprašanje je razvrščanje v poedine razrede nevarnosti. To vpliva bistveno na višino prispevkov. V tem oziru treba izvesti temeljito statistiko s primerno revizijo. Ravno kar se je sestavila tozadevna osnova za nesreče v šumski in lesni industriji, ki se bo o njej razpravljalo na prihodnji seji ravnateljstva. Tozadevni posli se bodo razvrstili z vsakega nižji od odstotka nevarnosti, kar bo na ta način znižalo prispevke. V tem smislu se bo postopalo tudi v drugih industrijskih panogah.

Preventivno zdravljenje zavarovancev.

Tu vidi dr. Bauer zelo važno nalogo socijalnega zavarovanja. Treba še veliko dela, da se ta vrsta zavarovanja ožvrtori. Nekaj je še storjenega: zgradili so se sanatoriji, zdravilišča, okrepčevališča. Ko se ta sistem zdravljenja ožvrtori in razgraniči, bodo izdatki zavarovanja za slučaj bolezni znatno zmanjšani. V tem oziru bo Osrednji urad v bodoče storil vse, da se preventivno zdravljenje privede na najpopolnejšo višino.

Zdravje
in sreča

Mamica in otročiček, vsa čista
dehtita žarita svežosti, okusna,
oskrbovana. Veselo zdravje se
smeje z lestečimi zobmi.

Dnevna gojitev s »Kalodontom«
je najsigurnejša pot, da obvaru-
jete lepoto in zdravje Vaših zob.

so znana po vsem svetu in tudi v slovenščini je prevedenih več njegovih krajskih povesti.

— Jos. Jurčič, Zbrani spisi. Druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. IV. zvezek. Izdala in založila Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1925. XXI. 453 str. — Cena broš. knjigi Din 72. v celu platno vezani Din 85. v pol franc. vezavi Din 92, poštnina Din 4.— več. Zbirka »Slovenski pisatelji«, ki jo izdala Tiskovna zadruga pod uredništvom očelnega literarnega historika univ. prof. dr. Prijatelja, se odlikuje po splošno priznanih prednostih: tekst, sicer prilagođen sedanjemu pravopisu, skrbno čuva pisateljevo individualnost sloga, literarno-historičen uvod duhovito analizira v zvezku obsežne spise, dodane uredniške opombe poljsnajeje postane spisov in tolmachi njih temnejše odstavke s čisto novim, zanimivim gradivom. — Pravi kar izdani 4. zvezek Jurčičevih zbranih del vsebuje devetero raznih spisov izza dobe njegovega dunajskega univerzitetnega šolanja v letih 1866—1868, sad bujno-plodovitega talenta in pisateljevih gromitnih neprimlik, ko je pisal zaradi denarja za Mohorjevo družbo ljudske povesti z npravnopoučno tendenco (Golida, Dva brata, Sin kmetskega cesarja). Izrazito zgodovinska povest n'govega romantično-realističnega pripovedništva je »Hči mestnega sodnika«, drastično-humoristično v ljudskem jeziku napisana je »Kozlovska sodbja v Višnji gorji«. V dosedaj prvi med spisi približenem »Božidarju Tirtli« ironizira Jurčič prvi med slovenskimi pisatelji puhoglavega »rodoljubca«, berčarjeva pripoved »Nemški valpet« opisuje drastičen »original« na kmethih, humoristično koncipirana »Črta iz življenja političnega agitatorja«, približena v novoustanovljenem »Slov. Narodu«, je feljetonistična enodnevica. V »Sosedovem sinu« nam je vpodobil dejansko vsakdanje življenje nekdanje dolenske vasi v pristni domači govorici. Ko smo si osvežili vsebino pričujočega zvezka, moramo pritruditi uredniški sodbi, ki pravi: »Ako gledamo na Jurčičevo delo liter., zgodovinsko, iz perspektive tedanje naše literature, moramo reči, da ga takrat in še dolgo pozneje nismo imeli Slovenci beletrista, ki bi bil tako mnogostranski in takšen mojster v nepriljeno-didaktični »ljudski povesti«, v romantično zaobljeni zgodovinski ter etnografski noveli in realistični »vaški povesti«. Pričujoči zvezek spada med najboljše literarne proizvode letošnjega leta.

Sokol

Ob 60letnici smrti ustanovitelja
Sokolstva — Jindricha Fügnerja

»Česke Slovo« prinaša povodom 60letnice smrti Jindricha Fügnerja lep spominski članek, ki ga objavljam v celoti: Danes v nedeljo 15. novembra obhaja slovensko Sokolstvo 60letnico smrti ustanovitelja Sokola brata Jindricha Fügnerja. Po desetletjih še živi! A ne samio živ, še vedno vodi, še vedno vzgaja, še vedno dela. Nelagoditen dokaz, da tudi mrtvi vodi. Jindrich Fügner — ustanovitelj Sokolstva. Kolikorkrat je bilo njegovo ime izgovorjeno, kolikorkrat je bil naveden kot primer in vzor človeka, vzor Sokola. Kako je njegova nenadna smrt »zinkovala« svoječasno, dokazale najlepše porečilo njegovega tovariša in prijatelja, tudi že pokojnega brata dr. J. Miroslava Tyrša, ki poroča sledeče:

»Akoravno se nam je bolezen brata Fügnerja dozdevala vsem nevarna, vendar ni bilo od nas ni slutiti, tudi zdravilni sami ne, da je konec tako blizu.«

Obiskoval sem ga v tem času umavno vsak dan. Lica njegovo je vedno bolj rum-

nelo in nekaka neobičajna počasnost njegovih kretnj nas je le še bolj pričela skrbeti, vendar smo pa upali, da se obrne na bolje, upali tem bolj, kajti jasnost in prozornost njegovega duha ni oslabela in nasmeš njegovih ustnih ni upadal. Tako sem našel Fügnerja še 15. novembra v dopoldanskih urah. Odšel sem z doma ter se vračal šele ob peti uri, ko se je pričela telovadba v Sokolskem domu. Naenkrat sem pričel nehoti hiteti, kajti neka neznana slutnja ni mirovala, čimboli sem se približeval k domu. Tu zagledam sredi žitnobranske ulice brata Josipa Novotnega, hiteti v največji naglici z majhnim lističem v roki. Dohitim ga, vprašujoč po Fügnerjevem zdravju. Pogled starega domačega prijatelja mi je povzdal dovoli, kakor so se stvari obrnile. Oba tečeva v eni smeri dalje in mi podaja zdravnikov predpis. Muschus, usodna beseda, ki je tu zadostovala. Srce se mi je krčilo. Stal sem brez diha, občutil sem, kako blede moje lice in obrvniti se, sem hitel v telovadnico. Z enim povlekom sem zaključil telovadbo, Sokolski dom se je izpraznil in zaklenil.

Hitel sem na stanovanje brata Fügnerja. Pristopil sem k postelji, stresel se je. Tako se Fügnerja nisem nikdar videl. Ležal je v voščeni licem nepremično vzrak, njegovo dihanje je bilo komaj opazljivo. V tem priloži br. Novotny z zdravilom... moščus je učinkoval...

Po kratkem času je odprl Fügner medlo svoje oči, izgovoril moje imo ter s posejnim pogledom stisnil moje roko. Izpregovoril sem nekaj težilnih besed, še enkrat je uprl svoj pogled v me, kakor bi hotel reči: »Ni več upanja!« Zamahnil je z roko, to je bil njegov poslednji življenjski stresljaj. Položil sem svojo tresočo dlan na njegovo srce, ki se prenehalo bit, najplemenitejše srce, ki sem je kdaj poznal, srce, o katerem še danes mislim, da enakega ni in nikdar ne bo. Svet se mi je zazdel prazen, v tem trenutku tako pust in brezizrazen, ko smo izgubili glavo in očeta našega Sokolstva.

Bliskovito se je raznesla pretužna vest po vsej Pragi in prvi, ki je prišel k mrtvem bratu, je bil ravno oni, ki je imel postati naša zaščita — brat Tomaž Černy. Objela sva se in plakala glasno in dolgo za mrtvim svojim bratom...

Drugi dan so se odprla vrata Sokolskega doma. Ljudstvo se je valilo k katafalki, kjer je ležal mrtvi naš starosta in se ustavilo pred njim v tihih spoštovanju. Kaj nam je bil vsem Fügner in ne samo vsem, temveč vsakemu, ki ga je poznal, se je izrazil najbolj, ko so množice meščanov in kmetov zle nepremično pred se in solza za solzo se je utirjala z oči vseh navzočih. Mladenci in moške, tu kleče, tam stoje prišli so se za ramena in roke ter v nemi nezadržljivi tugi tvorili nepremično skupino, kakršne še nihče ni videl in kakršne bi nihče ustvariti ne mogel. Občutili smo vsi v tem trenutku turobne svetosti, da je preminul oni, ki nas je vse v nezrečem navdušenju vezal k naši stvari, spajal v en krog, da je preminul Čeh, katerega ni nihče v plodonosnem delu za narod dosegel, da je preminul človek, ki je s človeško vrednostjo svojo spoznal vse človeške plemenitosti v nas in brezprimernim načinom zmagal. Slava nesmrtnemu ustanovitelju slovenskega Sokolstva Jindrichu Fügnerju!

— Naš Tabor. Povprašujejo, kako da leč smo dospeli, kedaj bo veliko delo dovišeno. Na eni strani čestitke, na drugi strani skepsa. Oboje je upravičeno. Svojam članom in vsem, ki s simpatijo spremljajo velike napore, sporočamo, da je zunanje delo (omet, fasade, žlebniki, odtočne cevi itd.) dovršeno. V delu sta obe stopnišči, to je v glavni južni dohod in s telovadišča. Terenska razlika med ravnino pri južnem vходу in med letnim telovadiščem bo znašala okrog 1.30 m. Ako se vreme zboljša in ne nastopi prezgodnji mraz, se prične polagati hodnik ob Škofji ulici. Težko pa bo dovršilo izravnanje prostora ob Vrhovčevi cesti in na severu pred vojašnico še to jesen. — Vsa okna in po večini tudi vrata so vstavljena, v zunanji vrsti so okna tudi že zastekljena. Omet notraj nas je dolgo zadrževal, ker smo morali dobrih šest tednov čakati na material za osrednjo kurjavo, vodovodno napravo, kopalnični inventar, električne predmete itd. Ta dragoceni material je dospel, z delom se žurimo posebno v severnem stanovanjskem traktu, ogromen zidarski omet za notranji omet stoji in delo se bo pospešeno nadaljevalo, dokler nam bo to dopuščala primerna toplota. Stavba je po svojem načrtu osobito glede kanalizacije, zračnega pretakanja, ogrevanja silno sestavljena. Vporabila so se vsa nova tehnična izkustva, ki so se obnesla na novih velikih javnih zgradbah v Srednji in Zapadni Evropi. Ako nam bi dopuščala denarna sredstva, bi bil Sok. Dom na Taboru lahko dograjen v treh mesecih. Toda baš najdražji notranji del nam bo delal največ težko. — Tu smo pri finančnem vprašanju! Dela so se oddajala previdno — oni čestite, da je šla neka trdva radi Sokola v konkurz, je prazna in izmučena fabrika, ki jo je objavil Sokolu sovražni časopis — premišljeno. Krediti, lastni dohodki, naklonitve sokolskih prijateljev se vporabljajo s skrupulozno gospodarsko vestnostjo, toda vse stane denarja veliko denarja. Čast vsem prijateljem Sokolskega Tabora, brez naklonjenosti in daril v denarju in v naravi bi bili morali prenehati, še predno bi bila streha nad stavbo. Brat Josip Turk v tem pogledu prednjači. Zbiral in sam žrtvuje. Dal je besedo: »Sokolski dom na Taboru bo stal, ne odmaknem mu svoje varujoče roke, dokler je en vinar dolga na tel stavbi. Brat Turk je zvest dan besedi, pa prosimo vse prijatelje Tabora, da ga ravno tako svesto podpirajo. — 15. decembra se vrši velika loterija v prid Taboru z glavnim dobitkom Din 50.000. Od te uspešne akcije je mnogo odvisno, a kakšno brizno bomo mogli nadaljevati gradbeno delo. Najtežji časom se bližamo. Doslej smo doledeno držali svoje obveznosti. Oz. obr-

niki, dobavitelji, podjetniki, ki so gradili Tabor, so vedno v redu prešli pogojena izplačila. — Bodočnost nam ne bo prijetna. Računali smo, da bo zgradba od decembra 1925 že v obratu, da bo donosala gotove redne mesečne donose. Zimska doba nam torej glede dohodkov odpade. — Sokol je vedno živ vir novega življenja. Smo večna pomlad, ki nosi vedno nove nade, ki nas vzdržijo pri trajnem delu in nikdar ne varajo. — Prijatelji Sokolskega Tabora, spremljajte naše napore duševno, obdržite poštrevolnost za Tabor, storite vse, da naši denarni načrti dobro uspevajo.

Gradbeni odbor.

Sport

Rimski poraz

O porazu jugoslovanske reprezentance v Rimu poročajo italijanski listi, da je naša moštvo do 14. minute drugega polčasa absolutno prevladovalo polje in da tudi celokupni rezultat ne predstavlja resničnega razmerja sil. Naši so dominirali prvi polčas s krasnimi kombinacijskimi akcijami. V tem polčasu je prvi gol zabil Petković, dočim italijanski sodnik, baje radi ofisida drugega gola ni priznal. V drugem polčasu je kapetan rimskega moštva izpremenil postavbo ter s tem povzročil popoln obrat. Do 14. minute drugega polčasa so še vedno dominirali Jugoslovenci, ki so po Benčiču zabili dva krasno izpeljana in strejana gola, tako da smo vodili s 3:0. Sedaj pa se je sika popolnoma izpremenila. V 15. minuti zabije Bernardini, reprezentativni igralec, ki je igral v Padovi in v Budimpešti, prvi gol za Rim. Naši zopet pritiskajo in napadajo v rimskem kazenskem prostoru. Neprilicovano pa prodre v 22. minuti italijanski napad po hitrem krilu, ki ga ne zadržijo slabi hali Kriz in Lo Prete zabije drugi gol za Rim. Naše halivirste in bekove se polasti nervoznost. Dve minuti pozneje zabije isti italijanski igralec na isti način po krasnem centru s krila izenačujoči gol. Občinstvo začne navduševati svoje igralce, ki nato znova pritiskajo. Četrty gol sledi šele v 33. minuti, medtem ko Jugoslovenci zama napadajo. Sledita dva italijanska gola v 35. in 37. minuti, torej v dvominutnih odmorih, kar pomeni, da je naša obramba izgubila glavo, da se ji odpuvedajo živci in da je popustila z resnim in solidnim obrambnim delom. Zadnja dva italijanska gola zabije Bianchi. Sedmi italijanski gol pade v 40. minuti. Po šestem golu zapusti vratar Mihečič svoje svetlišče, nakar vstopi Fridrich, ki pa tudi ne more ubraniti zadnjega gola. Rimsko moštvo je igralo v postavi: Niccolini, Mattei—Corbyons, Nesti—Ferraris—Berti, Battilana—Bianchi—Degni (Lo Prete)—Bernardini—Rosso. Jugoslavija pa v postavi: Mihečič, Vrbanič—Pažur (Ivković), Marjanović—Premrl—Kriz, Grdenič—Jovanović—Benčič—Petković—Sekulić. So dli je italijanski sodnik Reinlich iz Neapolja.

V sredo je vse dopoldne v Rimu Mo kot iz skaf, Kljub temu se je nabrala na igrišču »Rondinelle« neobičajno veliko številu (10.000) občinstva. Rimski poraz je škandal svoje vrste! V glavnem zadene krivda popolnoma nemogočo halivirsto in nesigurne beke, ki so bili imenovani za turnejo v Italijo, dasi nimajo za ta posel potrebne kvalifikacije. Predvsem ne kvalifikacije sigurnosti. Živčni napad obrambe, slab golman, utrujenost itd. Dobra lekocja za bodočnost. Naš napad pa je igral odlično.

— Poset planinskih koč SPD izven sezone. Celo zimo so oskrbujejo v Kamniških planinah: Turistovska kočja v Kamniški Bitstrel, Dom na Kravcu, Koča na veliki planini; ob Bohinjskem jezeru sta še zimo odprta Hotel Sv. Janez in Hotel Zlatorog; prvi ima 10. nova dependanca Hotela Zlatorog pa 5 zakurjenih sob na razpolago (4 dvema do tremi posteljami). Vse druge planinske koče so zatvorjene in inventar je spravljen v dolino. Njihov poset pozimi je splošno dopušen le v spremstvu oskrbnikov oziroma vodnikov, ki hranijo ključje. Turisti sami ključev ne dobijo; vodnika plačajo po dogovoru. Aleksandrov Dom pod Triglavom čez zimo ni dostopen, ker sta pokvarjena peč in štedilnik. Dogovorno z Jugoslovanskim športnim Savezom in športnimi društvii je Slovensko Planinsko društvo olajšalo pristop v posamezne koče organiziranim skupnam smučarjem in to zažr. javčvo kočjo na Vršiču, za staro Aljaževovo kočjo v Vrtah (novi Aljažev Dom je čez zimo nepristopen), za Staničevovo kočjo in Triglavski Dom na Kredarici, za Vodnikovovo kočjo na Velem polju, za Kočo pri Triglavskih jezerih in za Spodnjo Kočo na Golici. Vsaka skupina mora imeti vodjo, ki oglaš izlet in dobi ključje od zadavne koče pri Osrednjem odboru v Ljubljani. Priglasiti se mora izlet in število izletnikov najkasneje do vsake srede. Ključje se odda preko nedelje in se mora Osrednjemu odboru vrniti takoj po izletu, najkasneje do prihodnjega torka. Med tem časom se kadi drugi partiji ključja za zadavno kočjo ne more dati ter morajo drugi morebitni izletniki slediti vodji prvoozgašene skupine; ključje se ne sme nikomur drugemu oddati. Vodja izleta in dočino društvo, katerega člani se izleta udeležijo, prevzamejo odgovornost za vsako škodo in poškodbo, ki bi se v koči naprila. Voda izleta mora skrbeti za red in pravilno porabo koče; njegova dolžnost je, da pri vstopu v kočjo ugotovi stanje koče ter to in vse udeležence izleta vpiše v posebno v kočji razpoloženo knjigo. Tam se mora vpišati tudi etanje, v kakršnem se je kočja napustila. Natančno enako poročilo mora vodo, je oddati Osrednjemu odboru, ki s vpišuje ključje.

Prosveta

DRAMA:

Začetek ob 20. uri.

Sobota, 14. novembra ob 16. pop.: Ifigenija na Tavridi. Dijaška predstava. Izven. Nedelja, 15. novembra ob 15. pop.: Kraljice Vidke kresna noč, mladinska predstava. Igrajo gojenke ženske gimnazije in osnovne šole. — Ob 20. zvečer Periferija. Izven.

Ponedeljek, 16. novembra zaprto.

Torek, 17. novembra: Zapeljivka, premijera 25-letnica umetniškega delovanja gospe Polonce Juvanove. Izven.

OPERA:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 14. novembra: Povratek. Red F. Nedelja, 15. novembra ob 15. pop. Netopir. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 16. novembra: Don Juan. Red A.

Torek, dne 17. novembra zaprto.

Sreda, 18. novembra: Eva, premijera.

— Razstava moderne poljske grafike. V nedeljo, dne 15. t. m. se odprla ob 11. dop. v Jakopičevem paviljonu razstava moderne poljske grafike. Zbranih je 250 značilnih del novejših poljske grafike v pregledno potujočo razstavo, ki ima namena pokazati kulturnemu svetu visoki razvoj te umetniške panoge na Poljskem. Razstava je bila doslej v Pragi, v Beogradu in v Zagrebu. Povsod je bila zelo simpatično sprejeta. Opozarjamo nanjo in na slovesnost njene otvoritve ljubljansko umetnost ljubčvo javnost, ne le radi tega, ker bo imela priliko videti visoki razvoj grafične umetnosti pri posamičnih poljskih umetnikih, ki so kakor Wyczekowski v litografiji, Skoczylas v lesorezu, Lopienski in Siedlecki v ujedkovini (radiranki) dosegli virtuoznost evropske višine, ampak posebej še zato, ker ji bo ta umetniška razstava prvič nudila možnost, da se seznanji z originalnim in globokim poljskim umetniškim čustvovanjem, ki smo ga dosedaj občudovali samo po svetovno priznanih popularnih delih poljske literature. Razstavo je priredila Narodna Galerija. Odprta je od 15. t. m. do 8. dec. dnevno od 10. do 5. Pri blagajni je na razpolago katalog s kratkim informativnim uvodom. »Društvo prijateljev Poljske«, ki vabi občinstvo na otvoritev, priredi več predavanj, ki jih bo pravočasno uvažnili.

— 25letnica umetniškega delovanja gospe Polonce Juvanove bo v ljubljanskem dramskem gledališču v torek dne 17. t. m. ob 20. uri zvečer. Cvetka Golarja štirideljanska gorenjska igra »Zapeljivka«, ki se ob tej priliki prvič upravlja in kjer nastopi

jubilantka v naslovni vlogi, bo igrana v gorenjskem narečju. S tem je storjen nov poskus za razvoj odrskega jezika. Vloge so razdeljene tako: Zapeljivka — ga. Juvanova, Jera — ga. Marita Vera, Katra — gna. Bakarjeva, Gontarica — gna. Gorjupova, Pavle — g. Gregorin, Tomaž — g. Levar, Tilen — g. Cesar, Gontar — g. Lipah, Gašparček — g. Jan, kmeta gg. Danilo in Skrbinek.

— Odpovedan izlet. Umetnostno - zgodovinsko društvo odpoveduje nedeljski izlet v Zagreb zaradi negotovih železniških zvez.

— Šentjakovski gledališki oder v Ljubljani. V soboto dne 14. novembra: »Težke ribe«.

— Danes ponovi šentjakovski gledališki oder krasno veseligr »Težke ribe«. Smehaželna publika naj poseti predstavo. — Vstopnice so v predprodaji v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

— Gostovanje šentjakovega gledališkega odra v Zagrebu. Prošlo nedeljo je gostoval šentjakovski gledališki oder v Zagrebu z veseligr »Maskerade«. O tem gostovanju piše zagrebški »Der Morgen« sledeče: Ljubljana ima poleg Narodnega gledališča tudi še stalen diletantski oder — namreč šentjakovski gledališki oder — in kakor smo se mogli včeraj prepričati, razpolaga s prav dobrimi močmi. Pri svojem včerašnjem prvem gostovanju so dosegli izreden uspeh. Posamezniki so se povsili visok nad diletanti, njih igra je sigurna in kretnje nepriljene. Skupna igra res ne zahteva več dosti boljšega. Cel ensambel je napravil zelo ugoden vtis, kajti pokazalo se je, da je vsak posameznik z ljubeznijo pri stvari. Publika je mile goste prisrčno aklamirala. — Dalje piše »Der Morgen«, da bi želeli videti Zagrebčani tudi kako resizirno slovensko stvar, ker ravno te so doli zelo malo poznane. Vsekakor so šentjakobčani lahko ponosni na ta svoj uspeh v Zagrebu.

— Mark Twain. Sloveči ameriški humorist Mark Twain se je rodil v Floridi dne 30. novembra 1835, torej bo v kratkem njegova 90letnica. Njegova sloška izobrazba ni bila velika. Prišel je v tiskarno, delal tam nekaj časa, nato je postal pilot na reki Mississippi, potem delavec v rudnikih Nevada. Leta 1862. je prišel v rudništvo nekoga lista v Virginiji, bil potem reporter v San Franciscu, na kar je odšel na Sandwich otoke. Po svojem povratku je pričel predavati in pisati. Leta 1907. je posetil Anglijo, ki ga je sprejela z velikim spoštovanjem. Podeljen mu je bil častni doktorat oxfordskega vseučilišča. Njegova dela, v katerih so srečni toliko ameriški humor,

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 14. novembra 1925.

— Poslanca dr. Žerjav in dr. Pivko za poplavljen kraj. Narodna poslanka dr. Žerjav in dr. Pivko sta večeraj v narodni skupščini predložila nujen zakonski predlog za podporo prebivalstvu poplavljenih pokrajin. Doktor Žerjav in dr. Pivko sta zahtevala 10 milijonov za prvo pomoč. Oba poslanka sta intervenirala tudi pri vojnom ministru, da da na razpolago vojaštvo za reševalna dela v poplavljenih krajih. Predlog dr. Žerjava in dr. Pivka bo predložen finančnemu ministru, obenem pa sta oba poslanka zahtevala, da naj se takoj nakaže večji znesek za prvo pomoč in prehrano prizadetemu prebivalstvu.

— Dr. Aleksander pri ministru pravde. Državni pravnik v Zagrebu dr. Aleksander je odpotoval v Beograd in posetil ministra pravde dr. Marka Gjurišića. Svojemu resortnemu ministru je poročal o stanju sodstva na Hrvaškem. Pri ti priliki so se obravnavala vprašanja, ki so v zvezi z zakonskimi načrti o sodniški in sodiških ter se je govorilo o reorganizaciji sodišč na Hrvaškem.

— Nedeljski počitek za celo državo. Pišejo nam: »Savez privatnih namještenika Jugoslavije« v Zagrebu vodi v zadnjih letih uporno borbo, da uvede nedeljski počitek. Končno je izdal g. minister za socialno politiko dne 31. oktobra t. l. hitno rešenje pod številko 350/4, ki glasi: »Na podlagi prava, danega mi z odredbami št. 13. zakona o zaščiti delavcev, ter v cilju enakomernega reguliranja vprašanja o zapiranju trgovin ob nedeljah v vseh krajih naše države odobravam: Da veliki župani v vseh mestih na svojih teritorijih po zaslišanju pristojnih delodajalcev in delavskih komor urede vprašanje o zapiranju trgovin ob nedeljah, oslanjajoč se na princip, da se imajo zapirati na vseh mestih na njihovih teritorijih ob nedeljah vse trgovine, v smislu št. 12. odstavka 1. zakona o zaščiti delavcev. Izvzeto od tega principa sme biti samo podjetje, ki se bavi s tovarjenjem in iztovarjenjem brodov, parnikov in ladij v pomorskih in rečnih lukah v smislu št. 14. odstavka 1. zakona o zaščiti delavcev, kakor tudi podjetja v smislu št. 14. odstavka 2. tega zakona poleg naštetih slučajev v št. 15. omenjenega zakona, ali, če pada na ta dan letni sejem v dotičnem kraju. Prej omenjena izjema sme se izvesti z obvezjo za delodajalce iz št. 14. zadnji odstavek in št. 15. zadnji odstavek zakona o zaščiti delavcev, kakor tudi brez pravice prestopka št. 16. tega zakona. Pozivam velike župane, da v prednjem smislu postopajo in o izvedenem obvesti oddele za zaščito delavcev poverjenega mi ministrstva.« Centralna uprava Saveza privatnih namještenika Jugoslavije v Zagrebu podvzema, po svojih krajevnih organizacijah, nadalje akcije, da se izvede to rešenje. V Bosni in Hercegovini je to vprašanje že rešeno navzlic odporu muslimanov in židov; Veliki župan sremenske oblasti je na podlagi gornje rešitve odredil, da se ima uvesti v srem. oblasti nedeljski počitek s 1. decembra t. l. v Zagrebu, (kjer se pričena v zadnjem času ukinitelj nedeljski počitek), pripravila »Savez privatnih namještenika Jugoslavije« obsejne mere, da se v Zagrebu in zagrebški oblasti uvede popolni nedeljski počitek.

— Tako se bode rešilo še eno vprašanje, ki nas je postavljalo v kategorijo onih držav, kjer se ne izvaja socialno zaščitno zakonodajstvo.

— Proti zakonu o izkoriščanju vodnih sil. Uduženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana — nam pošilja ta-le dopis. Zakonodajni odsek naše sekcije, sestavljen iz najodličnejših strokovnjakov, je sedanjim osnutkom zakona o izkoriščanju vodnih sil pronicel ter sklenil predlagati, da naj se pošlje merodajnim činiteljem sledeči brzojavni protest: »Z vsoto odločnosti se pridružujemo protestu Sekcije Zagreb proti sedanjemu osnutku zakona o izkoriščanju vodnih sil. Osnutek je pomanjkljiv in neupraben ter bi kot zakon sigurno uničil vse politike za elektrifikacijo naše zemlje. Zaradi tega zahtevamo, da se ta osnutek odloži v dnevnega reda ter da se poklicanim korporacijam in strokovnjakom da prilika za sodelovanje pri sestavi modernih zahtevam in splošnim interesom odgovarjajočega zakonskega osnutka.« — Ta brzojavni protest se je poslal vodilnim slovenskim poslancem, narodni skupščini, zakonodajnemu odboru in ministru poljoprivrede i voda. — Podpisano Uduženje se obrača do vseh merodajnih in interesiranih činiteljev s prošnjo in nasvetom, da v zadnjem trenutku preprečijo namero vlade, da bi na neobičajen način sestavljeni in nemogoči osnutek uzakonila. Opozorjamo se pravdašno na nedogledne in kavarne posledice, ki bi za razvoj našega gospodarstva nastale, ako bi se uzakonil sedanjí načrt. — Uduženje jugoslovenskih inženjerja i arhitekta — Sekcija Ljubljana.

— Meštrovici na potu v New York. Ivan Meštrovic, slavni naš kipar, odpotuje v spremstvu zagrebškega publicista g. Marjanovića v New York. Pred svojim odhodom je Meštrovic obiskal Zagreb in Dalmacijo.

— Razvrščanje železničarjev. General na direkcija železnice je odredila za večje število svojih dnevničarjev in zvančnikov na svojem področju posebne strokovne izpite. Činovniki, ki so položili izpitte, bodo razvrščeni v tretjo kategorijo po zakonu o državnih činovnikih.

— Stavka krojačev v Nišu. Dne 9. novembra so začeli stavkati krojači v Nišu. Zastavajo izboljšanje gnetnega stanja. — Oblasti že posredujejo med delodajalci in krojači.

— Naši in poljski učitelji. Glavna uprava Saveza poljskih učiteljev je dostavila našemu učiteljskemu uduženju dopis, v katerem zagovarja tesnejše stike med poljskim in jugoslovenskim učiteljskim, kar bo znatno pospešilo sblizanje med poljskim in jugoslovenskim narodom. Istotako jasno je Poljski savez, da je predlagal v Pragi, Sofiji in Moskvi, naj se pristopi k ustanovitvi slovenskega učiteljskega saveza. Poljski učitelji pozivajo naše učitelje, da jim pomagajo tudi pri ti misli.

— Velike proslave na dan Narodne Odrbane. Kako je poznato elavi Narodna Odrbana po cijelot državi na dan Narodnog Ujedinjenja 1. decembra svoj dan, koji potvrđuje najveći uspjeh u njenom radu onamo od aneksije Bosne, pa sve do svetlog Oslobođenja svoje braće ispod austro-madžarskog jarma. Ove godine kao na sedmo obljetnicu upriličuju se te svečanosti u velikom stilu, jer će tom prilikom Mesni Odbor beogradske posvetiti i svoju elavom ovenčanu trofej iz zadnje etape svog vi-teškog rada. Zato su pozvana sva humana, prosvjetna, viteška i nacionalna uduženja iz cijele zemlje, da učestvuju tim velebnim proslavama. Kako organi Narodne Odrbane po cijelot državi organizuju i posebne vozove sa privatnim učesnicima, to je i povjereništvo u Zagrebu poduzelo akciju kako bi hrvatski i slovenački dio našega naroda bio dolično zastupani. Svi učesnici uživaju povlasticu na željeznici na polovini vozne cijene u međuvremenu od 27. novembra do 5. decembra, jer proslave traju dva dana. Oni koji žele sudjelovati treba da se prijavu najdalje do 28. o. m. kod povjereništva u Zagrebu, Kačićeva 8.

— Uredovnica povjereništva Narodne Odrbane u Zagrebu nalazi se u Kačićevoj ulici 8, a posluje za stranke iz mjesta svakim danom, osim blagdana od 16. do 19. časova, dok za one izvan Zagreba i od 9. do 13. časova. Povjereništvo.

— Brezuspješne dražbe. Pišejo nam: Radi zaostalih davkov je bilo v Ljubljani okolici uvedeno proti raznim posostnikom izvršilno postopanje. Zarubljene premitnine bi morale priti na javno dražbo. Toda javna dražba je ostala brezuspješna, ker na dražbo ni prišel noben kupec.

— Uprava državnih monopolov razglasa pod M. Pr. br. 45.646 nastopno: Vsak državljan si more nabaviti iz državnih skladišč odnosno iz skladišč, ki so v zakupu države, drobno ali zrnatno sol in sicer najmanj 50 kg ene vrste.

— Rak se da ozdraviti! Iz Londona poročajo: Vodja oddelka za preiskovanje raka na univerzi v Liverpoolu prof. Blain Bell je imel pred zdravniško akademijo v Torontu predavanje, v katerem je poročal o uspešnem zdravljenju raka z injekcijami svinca. Metoda je zelo nevarna, vendar pa zelo uspešna. Na kliniki v Liverpoolu so na ta način ozdravili že nebroj slučajev. Med temi dve ženski, katerih stanje je bilo do cela brezupno. Ehi izmed njih so zdravnik napovedoval samo še 14 dni življenja. Obe sta popolnoma ozdraveli. Vse te uspehe je potrdil tudi profesor univerze dr. Adams.

— Vojaški koncert v Laškem. Ugodna prilika je nanesla, da bodo Laščani lahko deležni v nedeljo dne 15. t. m. prijetnega in nevsakdanjega užitka. V toplicah se vrši namreč ob 16. uri pop. nepriljubljen in vsakomur dostopen družabni sestanek. Koncertat prideta vojaški orkester iz Banjaluke in brčkone tudi priljubljen moski pevski oktet iz Zidanega mosta. Vstop je brezplačen. Vabilo za udeležbo velja vsej javnosti.

— Smrtina kosa. V Slovenski Bistrici je 11. t. m. umrla gospa Viljemina Tomšičeva, soproga mestnega občinskega tajnika. Pokojnica je bila simpatična gospa, ki se je odlikovala zlasti s svojimi srčnimi vrlinami. Zato so jo čislali in visoko cenili vsi, ki so jo poznali. Pogreb je bil večeraj ob 16. v Slovenski Bistrici. Številna udeležba pri pogrebu je pričala, kako priljubljena je bila pokojnica v vseh krogih. Blag ji spomin!

— Opozorilo. Vse planinske kočje so se opremile z novimi ključji in zavtori; vsop v nje je torej brez ključja nemogoče. Zato se naj izletniki ne odpravljajo na ture, ako si niso preskrbeli ključev od dotičnih zavetišč. Vsak nasilni vstop se bo kazensko zasledoval. V kočah ni postelj in odelj, ni nikakih živil, niti kuriva.

— Strahovita rodbinska tragedija. V selu Ostrugnje pri Valjevu v Srbiji se je te dni odigrala strahovita rodbinska tragedija. Zakonca Dimitrije in Živka Dukić sta živela v stalnem prepriju med seboj. Njuno življenje je bilo pravi peklo. Mož je bil notoričen pijanec, ki je pogljal po grlu vse, kar je prislužil. Pretekla dni je prišel zopet pijan domov ter se z ženo zapletel v prepriju. Med preprijo je prišel pretepati svojega sina, da bi ženo razdražil. Nenaodoma pa je potegnil nož in pričel dirjv mahati okoli sebe. Nesrečni otrok je bežal pred divjakom, ni mu pa utekel. Lukić je sina zabodel do smrti. Ko je Lukićeva videla, kaj je storil njen mož je ubila hčerko in jo vrgla skozi okno, češ da je boljše, da je mrtva nego da živi pri takem divjaku. Oba zakonca sta nato pobegnila. Drugi dan so našli Lukića obesenega, žena pa se je sama javila orožnikom.

— Dvojni umor v Velikem Bečkereku. V noči 12. t. m. je bil v Velikem Bečkereku izvršen dvojni umor. 77letna vdova Dragić je živela s svojo že priletno hčerko v mali hišici, čije eno sobico je oddala v najem. Zadnji najemnik je bil neki Božo Djurić, skrajno delomržen človek, ki se pa je rad napil in se v pijanosti prepiral z obema ženama. Tako je prišel 12. t. m. zopet v njen domov. Sosedje so čuli prepri, niso se pa dalje zanimali za dogodek v hiši. Zjutraj se jim je nudil grozen primor. Stara ženica je ležala vsa okrvavljena na tleh, njena hčerka istotako. Obe sta bili strahovito razmesarjeni, hčerka je imela 15 ran. Morilec je mirno spal v svoji sobi in so ga orožniki aretirali. Obe ženi sta bili umrle, joči prepeljani v bolnico, vendar sta že podlegli poškodbam.

— Upravni odbor društva »Narodni dom« v Ljubljani sklicuje redni občni zbor na dan 20. novembra 1925 ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Na dnevnem redu je: 1. poročilo o društvenih računih ter njih odobritev; 2. volitev predsednika in 11 članov upravnega odbora; 3. volitev preglednikov. Opomba: Vsak društvnik ima glas na občnem zboru, vsak delež po 100 fl. (50 Din) in vsaki darovanih 100 fl. (50 Din), oziroma vsaki vplačani ali darovanih 120 fl. (60 Din) (\$ 2, točka 5) daje pravico do enega glasu. Društvnik sme pooblastiti drugega društvnika, da glasuje zanj. Ta pa ne sme več kakor 5 tujih deležev zastopati na občnem zboru. Noben društvnik ne sme imeti več kot 5 glasov, le kdor je deležnik in darovatelj, ozir. pooblaščenec, more imeti največ 10 glasov.

— Največja izbira finih bluz in oblek. Stari trg št. 9. Kristoflič-Bučar.

— Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je koncem meseca septembra t. l. potom dnevnega časopisja prekalil veljavnost uradnega pooblastila za pobiranje zavarovalnih prispevkov v področju ekspozituro OUZD v Zagorju, glaseče se na ime Schäffer Ivan. Ker so odpadli vzroki, ki so bili merodajni za omenjeni prekalil, se p. n. interesne obvešča, da ostane napomnjano pooblastilo do nadaljnjega v polni veljavi.

— Bivši veliki župan dr. Miroslav Lukan oglašča, da prevzema pravno zastopstvo ter intervencije v vseh strokah državne uprave, da posreduje pri serijskih poslih vsake vrste, daje informacije in da je ustanovil v svoji pisarni tudi davčni oddelek, pri katerem sodelujejo kvalificirani strokovnjaki. Dolgoletna in obsežna praksa imenovanega v tej stroki jamči, da bodo imelo stranke, ki se obrnejo na njega, krepko oporo.

— Pozor čitateljem! Opozorjamo naše č. čitatelje na prilogo drž. Razredne loterije!

— Martinov večer v društvu »Soča« v Ljubljani. Danes v soboto 14. t. m. ob 8. zvečer priredi društvo »Soča« v Ljubljani »Martinov večer« v salonu pri »Levu«. Nastopi g. Kragelj s šaljivim nagovorom, nato sledi komični prizor, petje in godba. Vabljeni vsi člani in prijatelji. Vstop prost.

— Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica. Ivan Bricelj, Ljubljana. Dunajska cesta 15 in Gosposvetska c. 2 (dvorišče kavarnе »Evropa«). Blagovi in svilu v zalogi. Najnižje cene! Prvovrstno delo!

— Damska konfekcija in modni salon. T. Kunc, Mestni trg, Pod Trnovo. Blagovi in svilu v zalogi. Najnižje cene! Prvovrstno delo!

— Svarilo. Podpisane svarim vsakogar, ki bi o meni razširjal lažljive govorice, ker bom proti njemu sodniško postopala. Jozefina Schmuck.

— Čreva. vsakovrstna, po najugodnejši ceni, kakor vsako leto vedno na zalogi. Kupim tudi surovi in stopljeni loj in ga plačam po najvišji dnevni ceni. Jos. Bergman, Ljubljana, Poljanska cesta 85.

— Edino najboljši živalni stroji se la Josip Petelinca. znamke GRITZER, ADLER, PHONIX za rodbino, obrt in industrijo. — Posamezni deli za stroje in kolosa, Lamerz igle. Istotam najboljši švicarski pletilni stroji DUBIED.

— Ljubljana 164-L. blizu Prešernovega spomenika.

— Dr. Miroslav Lukan. bivši veliki župan, agrarni direktor in krajni komisar za agrarne operacije. prevzema pravno zastopstvo strank ter intervencije v vseh strokah državne uprave (politična uprava). zlasti vodopravne, obrtne, gradbene, gozdarske, ribiške, lovške, državljansko-opcijske, občinske zadeve itd. agrarne operacije, agrarna reforma, posreduje pri serijskih poslih vsake vrste in daje informacije. Ob enem naznanja, da je ustanovil v svoji pisarni tudi davčni oddelek, pri katerem sodelujejo kvalificirani strokovnjaki. Pisarna v hiši Pokojniškega zavoda, Gledališka ul. št. 8 v tretjem nadstropju (lift). Vhod nasproti vhodu v palačo Trboveljske. Telefon št. 921.

Iz Ljubljane

— Tečaj za arborvrtašino in cirilico. Zveza obrtnih združenj v Ljubljani priredi tečaj za arborvrtašino in cirilico, ki se bo otvoril začetkom meseca decembra. Vršil se bo vsak torek in petek od 19. do 21. zvečer v državni dvorazredni trgovski šoli na Kongresnem trgu. Učnina bo znašala 30 do 40 Din mesečno. Vsi oni obrtniki in pomočniki, ki se hočejo tečaja udeležiti, naj se mel uradnimi urami od 9. do 12. in od 2. do 5. zglasijo pri Zvezi obrtnih združenj. Aleksandrova cesta 2, I. nad. — Načelnstvo.

— Zahvala. O priliki proslave češkoslovaške državne praznika dne 30. oktobra t. l. je tukajšnja podružnica »Česke občine« naklonila podružnici »Kola jugoslov. sester« zbirko 570 Din v blagotvorne društvene namene. Gnjene ob dokazu naklonjenosti i ljubavi bratskega nam naroda izrekamo plemenitim darovalcem iskreno zahvalo. — Odbor »Kola jugoslov. sester« v Kranju.

— Upravni odbor društva »Narodni dom« v Ljubljani sklicuje redni občni zbor na dan 20. novembra 1925 ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Na dnevnem redu je: 1. poročilo o društvenih računih ter njih odobritev; 2. volitev predsednika in 11 članov upravnega odbora; 3. volitev preglednikov. Opomba: Vsak društvnik ima glas na občnem zboru, vsak delež po 100 fl. (50 Din) in vsaki darovanih 100 fl. (50 Din), oziroma vsaki vplačani ali darovanih 120 fl. (60 Din) (\$ 2, točka 5) daje pravico do enega glasu. Društvnik sme pooblastiti drugega društvnika, da glasuje zanj. Ta pa ne sme več kakor 5 tujih deležev zastopati na občnem zboru. Noben društvnik ne sme imeti več kot 5 glasov, le kdor je deležnik in darovatelj, ozir. pooblaščenec, more imeti največ 10 glasov.

— Največja izbira finih bluz in oblek. Stari trg št. 9. Kristoflič-Bučar.

— Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je koncem meseca septembra t. l. potom dnevnega časopisja prekalil veljavnost uradnega pooblastila za pobiranje zavarovalnih prispevkov v področju ekspozituro OUZD v Zagorju, glaseče se na ime Schäffer Ivan. Ker so odpadli vzroki, ki so bili merodajni za omenjeni prekalil, se p. n. interesne obvešča, da ostane napomnjano pooblastilo do nadaljnjega v polni veljavi.

— Bivši veliki župan dr. Miroslav Lukan oglašča, da prevzema pravno zastopstvo ter intervencije v vseh strokah državne uprave, da posreduje pri serijskih poslih vsake vrste, daje informacije in da je ustanovil v svoji pisarni tudi davčni oddelek, pri katerem sodelujejo kvalificirani strokovnjaki. Dolgoletna in obsežna praksa imenovanega v tej stroki jamči, da bodo imelo stranke, ki se obrnejo na njega, krepko oporo.

— Pozor čitateljem! Opozorjamo naše č. čitatelje na prilogo drž. Razredne loterije!

— Martinov večer v društvu »Soča« v Ljubljani. Danes v soboto 14. t. m. ob 8. zvečer priredi društvo »Soča« v Ljubljani »Martinov večer« v salonu pri »Levu«. Nastopi g. Kragelj s šaljivim nagovorom, nato sledi komični prizor, petje in godba. Vabljeni vsi člani in prijatelji. Vstop prost.

— Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica. Ivan Bricelj, Ljubljana. Dunajska cesta 15 in Gosposvetska c. 2 (dvorišče kavarnе »Evropa«). Blagovi in svilu v zalogi. Najnižje cene! Prvovrstno delo!

— Damska konfekcija in modni salon. T. Kunc, Mestni trg, Pod Trnovo. Blagovi in svilu v zalogi. Najnižje cene! Prvovrstno delo!

— Svarilo. Podpisane svarim vsakogar, ki bi o meni razširjal lažljive govorice, ker bom proti njemu sodniško postopala. Jozefina Schmuck.

— Čreva. vsakovrstna, po najugodnejši ceni, kakor vsako leto vedno na zalogi. Kupim tudi surovi in stopljeni loj in ga plačam po najvišji dnevni ceni. Jos. Bergman, Ljubljana, Poljanska cesta 85.

— Edino najboljši živalni stroji se la Josip Petelinca. znamke GRITZER, ADLER, PHONIX za rodbino, obrt in industrijo. — Posamezni deli za stroje in kolosa, Lamerz igle. Istotam najboljši švicarski pletilni stroji DUBIED.

— Ljubljana 164-L. blizu Prešernovega spomenika.

— Dr. Miroslav Lukan. bivši veliki župan, agrarni direktor in krajni komisar za agrarne operacije. prevzema pravno zastopstvo strank ter intervencije v vseh strokah državne uprave (politična uprava). zlasti vodopravne, obrtne, gradbene, gozdarske, ribiške, lovške, državljansko-opcijske, občinske zadeve itd. agrarne operacije, agrarna reforma, posreduje pri serijskih poslih vsake vrste in daje informacije. Ob enem naznanja, da je ustanovil v svoji pisarni tudi davčni oddelek, pri katerem sodelujejo kvalificirani strokovnjaki. Pisarna v hiši Pokojniškega zavoda, Gledališka ul. št. 8 v tretjem nadstropju (lift). Vhod nasproti vhodu v palačo Trboveljske. Telefon št. 921.

— Dr. Miroslav Lukan. bivši veliki župan, agrarni direktor in krajni komisar za agrarne operacije. prevzema pravno zastopstvo strank ter intervencije v vseh strokah državne uprave (politična uprava). zlasti vodopravne, obrtne, gradbene, gozdarske, ribiške, lovške, državljansko-opcijske, občinske zadeve itd. agrarne operacije, agrarna reforma, posreduje pri serijskih poslih vsake vrste in daje informacije. Ob enem naznanja, da je ustanovil v svoji pisarni tudi davčni oddelek, pri katerem sodelujejo kvalificirani strokovnjaki. Pisarna v hiši Pokojniškega zavoda, Gledališka ul. št. 8 v tretjem nadstropju (lift). Vhod nasproti vhodu v palačo Trboveljske. Telefon št. 921.

— Dr. Miroslav Lukan. bivši veliki župan, agrarni direktor in krajni komisar za agrarne operacije. prevzema pravno zastopstvo strank ter intervencije v vseh strokah državne uprave (politična uprava). zlasti vodopravne, obrtne, gradbene, gozdarske, ribiške, lovške, državljansko-opcijske, občinske zadeve itd. agrarne operacije, agrarna reforma, posreduje pri serijskih poslih vsake vrste in daje informacije. Ob enem naznanja, da je ustanovil v svoji pisarni tudi davčni oddelek, pri katerem sodelujejo kvalificirani strokovnjaki. Pisarna v hiši Pokojniškega zavoda, Gledališka ul. št. 8 v tretjem nadstropju (lift). Vhod nasproti vhodu v palačo Trboveljske. Telefon št. 921.

— Dr. Miroslav Lukan. bivši veliki župan, agrarni direktor in krajni komisar za agrarne operacije. prevzema pravno zastopstvo strank ter intervencije v vseh strokah državne uprave (politična uprava). zlasti vodopravne, obrtne, gradbene, gozdarske, ribiške, lovške, državljansko-opcijske, občinske zadeve itd. agrarne operacije, agrarna reforma, posreduje pri serijskih poslih vsake vrste in daje informacije. Ob enem naznanja, da je ustanovil v svoji pisarni tudi davčni oddelek, pri katerem sodelujejo kvalificirani strokovnjaki. Pisarna v hiši Pokojniškega zavoda, Gledališka ul. št. 8 v tretjem nadstropju (lift). Vhod nasproti vhodu v palačo Trboveljske. Telefon št. 921.

Podgane, stenice, ščurke uničujejo. RATOL, STENOL, GAMADIN, Odio Ratol, Zagreb, Bieniška 21.

— Olepševalno društvo v Rožni dolini vabi na Martinov večer, ki se vrši v nedeljo dne 15. novembra t. l. v restavracijskih prostorih na Strelišču pod Rožnikom. Spored: Godba, petje, ples. Martinova goska in Vedeževalec. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina prosta.

— Plesna šola Olepševalnega društva v Rožni dolini se vrši vsako nedeljo ob 3. uri popoldne v restavracijskih prostorih na Strelišču pod Rožnikom, istotam se dobe vsako nedeljo prvovrstne domače jeterne in krvave klobase.

— Klub Primork priredi tudi letos ples ne vaje in sicer v dvorani Kazino, ako se javi zadostno število udeležencev. Zglasiti se je pri g. Karli Šaplovi, Gospodarska cesta št. 5, pritličje, vsak dan od 2. do 3. popoldne od 14. do 23. t. m.

— Redka ugodna prilika nudi se vsakomur pri nakupu čevljev, ker tovarna čevljev Peter Kozina Ko. Tržič razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zaostankov pod lastno ceno, dokler ta zaloga traja. Vse blago je garantirano najbolje kvalitete. Prodaja se pa samo v lastni podružnici Ljubljana, na Bregu 20.

— Zveza godbenikov za Slovenijo ima svoj izredni občni zbor dne 15. novembra ob 9 uri v gostilni pri Levu. Ker so na dnevnem redu zelo važne zadeve, naproša upravni odbor vsakega člana, da se brezpogojno in pravočasno udeleži občnega zbora.

— Če čutiš, da si se prehladil, izpij čašo čaja iz čajnih mešanice znamke »Buddha«.

— Martinov večer priredi Or-JU-NA št. Jakob - Krakovo - Trnovo pri Kavčiču na Prulah v soboto dne 14. t. m. ob 20. uri. Orjunaši in nam naklonjeno občinstvo vljudno vabljeni. Za jedi, dobro pijačo in zabavo preskrbljeno. Vstopnina 2 Din. — Svira lastni orkester. — Odbor.

— Društvo za zgradbo in vzdrževanje Sokolskega doma na Viču priredi v nedeljo 15. novembra ob 8. zvečer v Sokolskem domu na Viču Martinov večer z najzabavnejšim programom. Vstopnina samo 5 Din.

— Klub Primork priredi letošnji predpust začetkom februarja I. črno-belo reduto. Kdor se namerava udeležiti te prireditve v kostumu, dobi informacije vsak ponedeljek od 6. do 7. v damski sobi kavarne »Emona«.

— Škoda, ki jo je zadnja povodenj napravila okrog Celja, je velika. Skoro po vseh hišah v Celjski okolici so imeli vodo, ki je ponekod segala do pasu. Ljudje vsled naglega naraščanja niso mogli skoro ničesar spraviti na varno in jim je pokvarjeno

— Pokvarjen vodovod in elektrika. Ob priliki zadnje poplave je bil pri Vitanju pokvarjen tudi vodovod. V četrtek zvečer je bilo mesto brez luči, ker je bil pokvarjen stari transformator v Gaberju, preko katerega dobivamo sedaj elektriko tok. Ko bo napravljen novi falski transformator, kateri se mora vsled pogodbe med mestom Celjem in Falo postaviti, se take neprilike ne bodo mogle več dogajati.

— Škoda, ki jo je zadnja povodenj napravila okrog Celja, je velika. Skoro po vseh hišah v Celjski okolici so imeli vodo, ki je ponekod segala do pasu. Ljudje vsled naglega naraščanja niso mogli skoro ničesar spraviti na varno in jim je pokvarjeno

— Pokvarjen vodovod in elektrika. Ob priliki zadnje poplave je bil pri Vitanju pokvarjen tudi vodovod. V četrtek zvečer je bilo mesto brez luči, ker je bil pokvarjen stari transformator v Gaberju, preko katerega dobivamo sedaj elektriko tok. Ko bo napravljen novi falski transformator, kateri se mora vsled pogodbe med mestom Celjem in Falo postaviti, se take neprilike ne bodo mogle več dogajati.

— Škoda, ki jo je zadnja povodenj napravila okrog Celja, je velika. Skoro po vseh hišah v Celjski okolici so imeli vodo, ki je ponekod segala do pasu. Ljudje vsled naglega naraščanja niso mogli skoro ničesar spraviti na varno in jim je pokvarjeno

— Pokvarjen vodovod in elektrika. Ob priliki zadnje poplave je bil pri Vitanju pokvarjen tudi vodovod. V četrtek zvečer je bilo mesto brez luči, ker je bil pokvarjen stari transformator v Gaberju, preko katerega dobivamo sedaj elektriko tok. Ko bo napravljen novi falski transformator, kateri se mora vsled pogodbe med mestom Celjem in Falo postaviti, se take neprilike ne bodo mogle več dogajati.

— Škoda, ki jo je zadnja povodenj napravila okrog Celja, je velika. Skoro po vseh hišah v Celjski okolici so imeli vodo, ki je ponekod segala do pasu. Ljudje vsled naglega naraščanja niso mogli skoro ničesar spraviti na varno in jim je pokvarjeno

— Pokvarjen vodovod in elektrika. Ob priliki zadnje poplave je bil pri Vitanju pokvarjen tudi vodovod. V četrtek zvečer je bilo mesto brez luči, ker je bil pokvarjen stari transformator v Gaberju, preko katerega dobivamo sedaj elektriko tok. Ko bo napravljen novi falski transformator, kateri se mora vsled pogodbe med mestom Celjem in Falo postaviti, se take neprilike ne bodo mogle več dogajati.

— Škoda, ki jo je zadnja povodenj napravila okrog Celja, je velika. Skoro po vseh hišah v Celjski okolici so imeli vodo, ki je ponekod segala do pasu. Ljudje vsled naglega naraščanja niso mogli skoro ničesar spraviti na varno in jim je pokvarjeno

vse pohištvo. Razdrti in odcešeni so pločvi, razzorane ceste itd. Vode so padle, deževnega vremena pa, kakor je videti, še ne bo konec.

— Gledališče. V petek je morala predstava »George Dandin« vsled tehničnih ovir odpasti. Vršil se v nedeljo 15. t. m. ob 4. uri popoldne. Reprize ne bo.

— Iz Maribora. —m Gorenjski slavček na mariborskem odru. Letošnja gledališka sezona se otvori v soboto 14. novembra s Foersterjevo komično opero »Gorenjski slavček«, ki se ponovi tudi v nedeljo 15. novembra, obakrat ob 8. (20.) uri izven abonmana. Ta melodijozna in zabavna opera je imela v Ljubljani največji uspeh od vseh oper, katere so tam kdaj uprizorili: šla je okoli 40krat. Saj pa je to prava domača opera, v katero je vpletenih mnogo narodnih pesmi, na drugi strani pa je bogata na prekrasnih melodijah in fino muzikalnih mestih. Kot komična opera pa ji ne manjkajo tudi mnoge vrl

Zopet senzacije v cirkusu „Kludsky“

Lev se je zoperstavil krotilecu. — Krotilec strelja. — Levu namenjen strel zadel

Ljubljancem dobro znani cirkus „Kludsky“ je imel v sredo v Košicah na Slovaškem svojo senzacijo. Pri večerni predstavi je delal krotilec Schmierer na peto produkcijo s skupino levov. Največji lev, ki smo ga videli tudi v Ljubljani in ki je pri vsaki predstavi srdito renčal, pa ni hotel krotileca ubogati. Odprl je svoje žrelo, zarenčal in pokazal strašne zobe. Občinstva se je lotila nepopisna groza. Bila je nevarnost, da nastane v cirkusu prava panika. Vsi so pričakovali, da plane razjarjeni lev med prestrašeno občinstvo in začne na desno in levo trgati z zobmi svoje žrtve. Krotilec se pa ni ustrašil razkačene zveri. Moč se je dobro zavedal, da bo takoj po njem in da se lahko zgodi največja nesreča, čim lev opazi, da se ga boji. Pri krotilecih igra namreč najvažnejšo vlogo pogum in neustrašen nastop. Levu je treba gledati vedno naravnost v oči in kričati nanj tako, da mu niti na misel ne pride, da se ga človek boji. Najmanjša ne previdnost, korak nazaj ali nepreviden pogled v stran lahko poplača krotilec s svojo glavo. Pa ne samo to. Če bi lev napadel in razmesaril krotileca, bi se ne zadovoljil z eno žrtvijo. Planil bi čez ograjo ali pa zlomil z močnimi tacami železno ograjo ter nadaljeval klanje med občinstvom. Zato je razumljivo, da mora biti vsak krotilec mož na svojem mestu, saj je od njegovega nastopa pogosto odvisno življenje drugih.

Tudi Schmierer se je te naloge dobro zavedal. Čim se je lev pripravil na skok, je potegnil krotilec pistolo in ustrelil ren-

čči zver dvakrat v glavo s slepim nabo-

jem. Prestrašena občinstva se je lotila panika. V gledališču je zavladalo nepopisno razburjenje. Vsi so napeto pričakovali, kakšne bodo posledice strela. Po drugem strelu se je začel med občinstvom obupen krik in ko so se ljudje ozirli v tisto stran, so videli, kako se je nekdo prijel za glavo in omahnil na svoj sedež. Roke mu je takoj oblika kri. Bil je uradni sladkorni tovarne v Košicah Julios Quittner. Takoj so mu priskočili na pomoč. Navzoči zdravnik mu je obvezal rano. K sreči rana ni bila težka. Ves cirkus je bil na nogah. Predstavo so takoj prekinili in občinstvo je začelo v nepopisni paniki bežati. Nudili so se prav komični prizori. Ženske so skakale kar čez glave, mnoge so plezale po moških hrbtih in se skušale rešiti na ta način, da so jadrale po valovcih množici, ki jih je premetavala sem in tja. Srečnemu naključju se je zahvaliti, da v gneči niso nikogar pohodili.

Pogumnejši del občinstva se je pa skušal preričiti k ranjenemu uradniku Quittnerju, okrog katerega se je kmalu zbrala množica radovednežev. Zdravnik je ranjenca preiskal in ugotovil, da je ranjen v glavo. Slepi strel, namenjen levu, je zadel njega. Dasi je bil Quittner oddaljen 8 metrov, je bil vendar naboj tako močan, da mu je razmesaril kožo na glavi. Quittnerja so odpeljali takoj z rešilnim vozom v bolnico. Njegova rana ni nevarna. V cirkus je bila poslana sodna komisija, da ugotovi, v koliko je krotilec odgovoren za Quittnerjevo nesrečo.

—g Likvidacija oredne poljedelske in zadružne banke v Zagrebu. Orednja poljedelska in zadružna banka d. d. v Zagrebu, dete Hrvatsko-slovenskega gospodarskega društva, je objavila bilanco za l. 1924, ki izkazuje 7.542.400,78 Din izgube, dočim znaša delniška glavnica 10.000.000 in rezerva 650 tisoč Din. Izguba presega torej tri četrtine delniške glavnice. Zavod je sklical na dan 3. decembra glavno skupščino, na kateri bo predlagana likvidacija. Likvidacijo prevzame Prva hrvatska štedionica.

—g Število potnikov na progah zagrebske direkcije. V juniju 1925 je potovalo na progah zagrebske direkcije 729.750 potnikov. Prejšnja leta je znašalo število potnikov v istem mesecu: l. 1919 — 703.508, leta 1920 — 646.552, l. 1921 — 667.614, l. 1922 — 758.113, l. 1923 — 763.226 in l. 1924 — 731.212. Letos je bilo najmanj potnikov v februarju (590.970), največ pa v maju (754.346). — V prvem poletju 1925 je potovalo po progah zagrebske direkcije 4.195.634 potnikov.

—g Trgovina med našo državo in Albanijo. L. 1923. je uvozila Albanija v Jugoslavijo za 3.590.702 Din blaga, naš izvoz v Albanijo pa je znašal 42.599.724 Din. Leta 1924. je narasel uvoz iz Albanije za 30 %, naš izvoz v Albanijo pa za 127 %. Albanija je namreč uvozila v našo državo l. 1924 za 5.178.298 Din, mi smo pa izvozili v Albanijo za 18.777.145 Din blaga.

—g Prodaje. Dne 17., 18. in 10. novembra t. l. se vrši pri Ljubljanski carinarnici javna dražba raznega zaplenjenega svetilnega blaga. Pri direkciji državnih železnic v Subotici se vrši dne 7. decembra t. l. likvidacija za prodajo okrog 600 komadov razli-
čnih pločevinastih karbidnih kant. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Britanska industrijska razstava se bo vršila od 15. do 26. aprila 1926 kakor pretekla leta deloma v Londonu, deloma v Birminghamu.

Največja zaloga gotovih oblek za gospode, dame in otroke, vedno novi modeli samo pri tvrdki

Bernatović

183-L

nobenem slučaju priznati opravičenim. Imam pa literarne pomisleke proti zvezkom „Sunek z bodalom“, tako proti ovojni strani prvega zvezka, proti raznim napisom in proti nejasnemu ločevanju večinskih socialistov in stranke neodvisnih socialistov. Ne morem priznati, da bi zvezki predstavljali zastrupljanje najhujše vrste. Njihov smisel je, da pripomorejo k rešitvi jednega najtežjih problemov.

Potreba odmora.

General von Kuhl zopet zaslišan, pravi k vprašanju, ali bi se bila mogla Nemčija septembra 1918. in še nadalje bojevati, ako bi ne bila izbruhnila revolucija, da bi bili lahko začetkom novembra dobili pavzo za oddih. Tudi Ludendorff je mislil na možnost takega nadaljevanja, ako dobimo odmor. Aliiranci v času, ko smo sklenili premirje, niso bili več v položaju slediti dalje, marveč so potrebovali tudi daljši odmor. Francoski strokovnjaki so izjavili, da ako bi bili mi še naprej rušili železnice, bi bilo trajalo mesec, predno bi bili mogli Francozi nam slediti. Moštvo je trdilo, da se bomo lahko dalje borili, ako se malo oddahnemo.

Ofenziva leta 1918.

Vrhovno armadno vodstvo je pričelo z nenavadno spretnostjo ofenzivo 1918. Da končni uspeh v strateškem pogledu kljub največjim taktičnim uspehom ni bil na naši strani, tiči v številnih razmerah, ki jih vodstvo ni moglo premagati.

Delo radikalnih socialistov.

Izvedenec major Volkman pove znova, da so levičarski socialisti stremeli po revolucionarni zmagi in so si hoteli zagotoviti to zmago z željo, vstvariti atmosfero za svetovno revolucijo. Ni se postavil nikak odpor proti razpadajoči armadi, marveč se pospeševalo se je njeno razkrojenje. Posledica je bila popolno vojaško odpušanje vojščak v času, ko so se vršila mirovna pogajanja. Druga posledica je bila, da se je mogla mirovna blaznost neovirano razkričati. V Parizu se je razkorak nacionalizem, v Nemčiji je zavladala smer stranke, ki je javno zastopala edino krivdo Nemčije na vojni... Značilen je okoliščina neodvisnih socialistov z dne 12. novembra, v katerem se naglašja, da so nositelji oblasti delavski in vojaški sveti. Stranka je spoznala že s početka bližnji konec imperijalizma in militarizma, pri zbiranju delavskih moči pa so jo ovirali večinski socialisti, ki so zasramovali predbojeve niki revolucije... S skupno modro politiko večinskosoocialističnih voditeljev in armadnega vodstva je bila Nemčija obvarovana pred radikalnim socializmom. Boj v prvi polovici 1919. se je zaključil s porazom mednarodne revolucionarne smeri nemškega socializma, ki je rezultat največje zgodovinske dalekosežnosti. Nemško ljudstvo se ima zahvaliti za to trajni zvezi med Ebertom in Brüningom.

Razredna zmaga nad narodom.

Izvedenec se dotakne strašnega divjanja in nepokorščine vojaštva pri umiku in kaosa v domovini ter pravi, da ako se je vse to zgodilo, ni kriv na tem samo vojaški poraz in lakota, marveč tudi oni, ki so oslabilene in izmučene ljudi pripravljali na dobro, ko revolucija vstaja prinese srečnejšo bodočnost. Sokrivi so oni, katerim je bila zmaga razrednega boja višja nego narod.

Haasejeva amnestija.

Prečita se izjava Haaseja na zborovanju neodvisnih socialistov leta 1919., ko je proti očitkom podarjal, da se mu je posrečilo pripraviti vojaške oblasti celo do tega, da so razglasile amnestijo za vse vojaške prestopke in pregreške, tudi za dezertarje in za strahopetce pred sovražnikom. Še nikdar se ni zgodilo, da bi bili vsi vojaški prestopki in zločini amnestirani in da so bili takoj izpuščeni ljudje, obsojeni na 10 do 18 let prisilnega dela.

Zrebanje sokolske loterije za Tabor-15. decembra t.l.

Julijska krajina

—g Razstava goveje živine in žrebet v Kobaridu. V ponedeljek 16. t. m. se odpravi v Kobaridu razstava goveje živine belanske in žrebet kobariške pasme. Za razstavo vlada veliko zanimanje. Pripravljalnemu odboru predseduje g. Anton Juretič.

—g Cena goriskemu vinu. »Gospodar. ski Vestnik« poroča, da je letošnji vinski pridelek mnogo slabši od lanskega. Po kakovosti je vino pač različno. Mnogo je odvisno od tega, kdaj je vinogradnik trgati. Vina se ponujajo po 250 do 270 lir za hl, dobra vina po 280 lir. Cena je najhujše malo previsoka in utegne biti celo na škodo vinogradnikom. Gostilničarji se že sedaj obračajo za nabavo vina v stare province.

—g Smrtna kosa. V Gorici je umrl g. Jakob Medvešček, oče gosp. odvetnika dr. Petra Medveščeka.

—g V Dornbergu vprizore 15. t. m. za kigro »Mlinar in njegova žena«.

—g Koncert operne pevke gospodične Siligovej v Gorici se vrši 14. t. m. z zanimivim vspehom. Na klavirju jo spremlja talentirana pianistka gospodična Marica Vogelnik.

—g Promocija. Na trgovski univerzi v Trstu je promoviral za doktorja trgovskih ved g. Drago Dvogan iz Škedenja.

„Sunek z bodalom“ v nemško fronto

Senzacionalna pravda v Monakovem.

Revolucija smrtni sunek za zapadno fronto. — Prikrivanje resnice najtežja napaka.

Izvedenec polkovnik Schwertfeger pripoveduje, da od takrat, ko je dobil nalogo, pregledati belgijske akte in ga je pot vodila v politični oddelek generalnega gubernementa v Bruslju, je deloval na to, da se pobije laž o vojni krivdi. Sunek z bodalom iz domovine je po njegovem prepričanju najhujša priboritev povojnega časa. Pri presojevanju vprašanja mora biti čas točno določen. Ako premetimo položaj na zapadni fronti začetkom novembra 1918., potem se mora ugotoviti, da je bila revolucija za tam bojujočo se armado smrtni sunek. Kdor je le količjak doprinesel k temu, da je bila neprekosljiva disciplina v armadi zrahljana, se ne da več izbrisati njegova krivda, ta je sokriv nemške bede in pozni rodovi ga bodo preklinjali. Za prejšnjo dobo je neopravičeno govoriti o sunku z bodalom iz domovine. Po postrvovanja polnih mesecev veridunske ofenzive se je vedno bolj čutila blokada in kolikor bolj je narasla lakota, toliko hujši so bili učinki na fronto. Velika ofenziva 1918. se nam je zdela edina pot do skorajšnjega miru. Že radi tega, ker bi jih spravila iz položajskega boja, so jo frontni bojevniki po večini z veseljem pozdravljali. Ko je bilo jasno, da odločilni uspeh ni mogoč, se je razpoloženje pobrnilo. Zahteva po premirju v najkrajšem roku je morala na fronto kakor na domovino usodno učinkovati, zlasti se je opustilo naslikati pravi skupni položaj resnično. To je bila morda najtežja napaka tekom vojne.

Osebna vivisekcija

Izvedenec izjavlja, da se čuti zgodovinarja in hoče radi tega povedati svoje mnenje, da smatra razjasnjevanje zgodovinskih resnic pot procesnih razprav za absolutno izključeno. Pot zgodovine je dolga in truda polna in se je ne da nadomestiti z brezštevilnimi izpovedbami prič. Ako bi zaslišali na tisoče oficirjev in vojščak, bi bile to le posamezne sodbe, nedostajale pa bi duševna vez, katero da še le zgodovinski polizvedovanje. Nečuten način, kako so bile v javnosti napadene osebnosti, katere so v vojni vendar hotele domovini vse najboljše, je vzbudil v meni pogostoma globok stud. Tako se zastruplja vsa atmosfera.

Razlaganje svetovne vojne se vrši pri nas v obliki osebne vivisekcije.

Največja Bethmannova napaka.

Kaj je nam ustvarilo enodušnost obrambne volje? To je bilo prepričanje, da moramo dati vse za ljudstvo v nam usiljeni obrambni vojni. Usiljena nam je bila z rusko mobilizacijo, šlo je za odbite carizma in izrastkov ruskega sistema. To je bila misel, ki je združila ves narod. Ta volja je bila čista in nepokvarjena, dokler se je vlada tudi držala misli, da vodimo obrambno vojno, da nečemo nikakih aneksij, da hočemo samo status quo. Kak vojni cilj naj bi imeli? Pač samo enega, da v usiljeni vojni zmagovito vzdržimo in ščitimo meje. Za največjo napako Bethmannove politike smatram priustitev razpravljanja o vojni ciljih. V trenutku, ko se je pričelo razsojanje o vojni ciljih, je bilo nemško javno mnenje vznemirjeno in pravi značaj vojne se je potvarjal pred vsem svetom. V inozemstvu se je pričela agitacija proti Nemčiji, da je šla v vojno iz pohlepnosti po svetovnem gospodstvu.

Belgija

Pred vojno se ni nikdar govorilo o tem, da bi se Belgija priključila Nemčiji ali da bi se odtrgala deli Belgije. Nikdar ni bila Belgija nemški vojni cilj. Vsi zavezniki so bili na strani Belgije. Napadeno je bilo na strani nemške politike, da se ni izrekla o Belgiji jasni beseda. Ne bila bi nam sicer še prinesla miru ali podala bi bila predpogoj za mirovne pogovore. Izvedenec priznava, da je zahteva po premirju izzvala v Berlinu paniko. Državni kancler Max von Baden je imel težko nalogo, v znamenju propadanja s sredstvi diplomacije rešiti, kar se sploh mogoče. Široki ljudski krogi so pričeli spoznavati, da z nemškim cesarjem na čelu ne bo mogoče doseči miru. Po mnenju izvedence je bila revolucija v mornarici odločilna iskra za vplamtjenje revolucionarne gibanja v Nemčiji. Ko so se zadnji ostanki držav, odporne bile v Berlinu 9. novembra zdrobili, je bila kapitulacija na milost in nemilost neizogibna.

Zaključek.

Izvedenec je zaključil: K procesualni strani vprašanja izjavljam, da ne morem očitka vedoma izvršena potvorenja zgodovine, v nasprotju z raznimi tovariši, v

Gospodarstvo

Zanimivo mnenje ljubljanskega trgovca o češkem in italijanskem tekstilnem blagu

Dolžnosti kupujočega občinstva. — Solidnost in cena blaga. — Dobri stari časi!

Na naš uvodni članek »Naš prvi odgovor« pred par dnevi, v katerem smo pisali, da bi bil umesten boj kot italijanskemu blagu, nam piše trgovec sledeče:

Nisem niti upravičen, da govorim v imenu trgovstva, še manj pa pooblaščen. Vendar trdim, da ne bo škodilo, ako se v tej zadevi kdo oglasi. Trgovci imajo v tej žalostnih časih gotovo malo ali nič volje polemizirati, ker jih tarejo druge skrbi, toda nekaj je treba le povedati.

Da bo v enem ali drugem časopisu izšla notica, ki bo po teh demonstracijah pozivala na boj kot, sem že itak naprej vedel in slutil. Ker se je to ob takih prilikah vedno zgodilo. Poglejmo si stvar nekoliko bližje. Jaz za svojo osebo se popolnoma strinjam s tem. Zakaj naj bi kupovali od naših največjih neprijateljev, da ne rečem ravno sovražnikov, ki nam nikoli ne bodo odkrito srčni. To, kar sklepajo diplomati, bodisi v Locarno ali kje drugod, so le formalitete. Toda k stvari! Kakšen bi bil tak boj kot v praksi?

Pred vsem moramo pomisliti, da je italijanska industrija imela ves čas vojne dovolj surovin na razpolago, tako da je po končani vojni mahoma poplavila vse najbližje kraje, katere je zasedla, to je: vse do Logatca, Cerknice, polovico Dalmacije, Sušak itd. Razpečala je z lahkoto na milijone in milijone blaga, za kar so se trgovci kar trgali. Nasprotno češka in avstrijska industrija: Surovine so že davno pošle, kje nabaviti nove, posebno še pri tako nestalni in nesigurni valuti? Kje so bili delavci, ki so med vojno morali v vojaške, vse raztrese senu po svetu, vse še neorientirano. Tisti, ki so pričakovali, da bodo takoj po vojni češke trditve že ponujale tekstilno blago, so se vsi prevarili.

Trgovci in kontrobantrari so navozili in nanosili na ta način velikanske količine blaga ne samo k nam, ampak v vse sosedne države Italije. Italija ima delavske moči ceneješe kot druge države, ker so notorično južne dežele bolj skromne ter tudi ljudje sami za lastne potrebe manj rabijo.

Velike trditve so med vojno in še pozneje silno obogatele, tako da so mogle sčasoma tudi večje kredite dajati, kakor n. pr. češke trditve, ki še danes ne morejo v tem pogledu nuditi iste ugodnosti. To je že eden prvih vzrokov, zakaj kupujejo gosisti toliko italijanske tekstilne robe.

Če bi češke tovarne nudile ali mogle nuditi v kreditnem oziru take ugodnosti, kakor italijanske, bi se njihov konzum izdatno dvignil.

Kakor sem že omenil, imajo Italijani zelo ugodne, cené delavske sile. Blago se sicer v splošnem glede solidnosti bodisi v kvaliteti, kakor v barvah nikakor ne more meriti s českim ali kakim drugim, glavno so vendar navidezno nizke cene. Temu pa je v največji meri krivo kupujoče občinstvo samo. Pred vojno so imeli ljudje vsaj nekaj zaupanja do trgovcev. Slabega blaga se je pri nas zelo malo prodalo. Sedaj je vse drugo, samo da je poceni. Občinstvo je zgubilo vso moralno. Da so nekateri elementi med vojno zelo veliko zaslužili in drago prodajali, je resnica. Večina ljudi še danes misli, da trgovec dela za najmanj 50 %, toda kdor vidi malo za kulise, kmalu uvidi, da danes pri obliči blaga, pri vedno menjajoči v valuti, pri vedno rastočih davkih, pri vedno in hitro se menjajoči modi, o kakem velikem dobičku ne more biti govora. Občinstvo gleda le na nizko ceno, in kaj naj stori trgovec, kakor da kupi blago, kjer je ceneješe in četudi le navidezno ceneješe, kakor v Italiji.

V splošnem treba tudi ločiti gosiste in detaliste. Detalist, posebno tisti, ki ima

boljše odjemalce, bo danes še lahko brez italijanskega blaga izhajal. Grosist pa, ki ima, četudi v Ljubljani, različne odjemalce iz raznih krajev naše države, tega ne bo mogel storiti. Tudi ne ve, kje bi naenkrat dobil take, če treba tudi dolgotrajne kredite, kakor jih dovoljujejo ravno Italijani.

Trgovec v tem pogledu ne more biti politik, če je tudi sicer narodnjak. Sokol, ter kupiti tam, kjer mu ugaia. Obstoji težak boj med italijanko in češko industrijo. Pa če raztegnemo to vprašanje še dalje in bi bilo mogoče, da dobi tak bojkot konkretne oblike, kaj potem? Ali ne bodo naši »dobri sosedje« odgovorili tudi klin s klinom in bojkotirali naše izdelke, kakor les, živino in drugo. Vse bi se ravnilo po načelu: kar nečes da ti drugi stori, tudi ti ne delaj drugemu.

Treba je vse mirno presoditi. V praksi vidi vse drugače, kakor si vse to mnogi predstavljajo.

Sicer bo pa stvar kupujočega občinstva. Če bo to enkrat tako zavedno in disciplinirano, da bo zahtevalo le dobro, sigurno blago, pa če bo tudi nekaj dinarjev dražje kot drugo manj vredno, pride tak bojkot sam od sebe. Trgovec pa, če hoče biti trgovec, se mora pač obračati po željah in potrebah svojih odjemalcev ter jim v vsakem oziru ustreči.

To vprašanje bi se, kakor vsako, dalo še zelo raztegniti ter se morda oglašati kako spretnjeje pero, zato naj zaenkrat to zadostuje.

Vse navedeno velja za tekstilno stroko, v drugih strokah so razmere morda drugačne, a o tem pisec ne more soditi.

Sladkorni trg

Nekoliko povoljnija tendenca na sladkornih tržiščih se je držala do konca minulega tedna. Vendar je pa trgovina zadnje dni pojemala in napovedi za daljšo dobo so nezanesljive. Vzrok je ta, da je bilo začasno zboljšanje tehničnega značaja. Preokret na sladkornem trgu so podpirala poročila o suhem vremenu na Kubi in zaloge sladkorja za prvo silo. Na Kubi je bilo vreme ves čas idealno in šele nedavno je nastala suša. Na sladkorno letino suša sicer še ne vpliva, vendar so pa verižniki ostali oprezní. Začeli so kupovati, da se za vsak slučaj zavarujejo. Nadaljni razvoj je odvisen od vremena. Če začne na Kubi deževati, se tečaji na ameriških tržiščih takoj znižajo. Koncem tedna je prevladovalo nazaranje, da nastopi po vročih dneh na Kubi deževno vreme. Zato je tudi promet na newyorskem trgu popustil in znašal dnevno 78.000 ton. Koncem tedna je pa padel na polovico. V Newyorku je notiral kubanski sladkor koncem tedna blago zacarinjeno 3,96, za december 2,19, za januar 2,25, za februar 2,36, za maj 2,46. Cene se drže torej še nad tečaji od konca oktobra, toda v primeri z najvišjimi cenami sredi tedna so že popustile. Londonski trg se je polagoma toda nerad prilagodil ameriškemu in tečaji so nekoliko poskočili. Začetkom in koncem tedna je notiralo blago za december 13,3%—13,6%, za januar 13,3%—13,8%, za februar 13,9%—14,3%; za maj 14,3%—14,6, za avgust 14,7%—14,10%.

Tržišče na kontinentu je bilo zelo mirno. Stabilnejši tečaji so se držali sicer tudi tu, toda kupovati ni hotel nihče. Pariški sladkorni trg je bil stabilen iz povsem krajevnih razlogov. Porast sladkornih tečajev odgovarja kolebajočemu tečaju franka in nezaupanju v francosko valuto. Na našem trgu so notirale surovine loko Usti ves teden 137 1/2 denar, dočim je bilo blago na razpolago samo začetkom tedna po 142%, koncem tedna ga pa sploh ni bilo. Statistični položaj se ni izpremenil. Na Kubi računajo s 6 milijoni ton, čeprav bi suša poškodovala nasade. V Evropi se pa po mnenju strokovnjakov položaj dosti ne spreminja. Edina nada je porast konzuma, ki ga pa tudi ni pričakovati, vsaj v večjem obsegu ne, ker ljudje ne potrebujejo več toliko sladkorja, kakor prva leta po vojni.

GAZELA MILO

Moda

Neopazeno se je prikradilo v naše obleke nekaj mehkega in nežnega, ki obdaja ženske v dnevnih in večernih toaletah z neko pravilno čarobnostjo. Svila, čipke in korale, iz katerih se izdelujejo najnovejša večerke, so gotovo največja pridobitev letošnje mode. Večerna obleka brez rokavov, ki jo vidimo na slikah od spredaj in od zadaj, je iz mehke svetlo rumene svile, okrašene s čipkami enake barve, krilo je spodaj široko nabrano, vsa obleka pa okra-

šena s čipkami in koraidami, ki s leskečejo v vseh mavričnih barvah. Eleganten vtis, ki ga nastavi ta razkošna obleka, poveča še zametasta vlečka ob strani. Vsem novim vzorcem se pozna, da posveča novejša moda vso pozornost ženski zunanosti. Čipke igrajo pri večernih oblekah zopet zelo veliko vlogo. Tehnika te industrije je zadnja leta tako napredovala, da se damam ni treba bati pomanjkanja najfinejših vzorcev.

Moško perilo

Moškim ne more nihče zametiti, če modni malo zastajajo in če niso običajno vedno tako, kakor zahtevajo razni modni žurnali. Na moškem vpliva včasih kričeča novost celo smešno. Pač pa mora biti moško perilo brezhibno. Ovrtnik in srajca je za vsakega moškega tako važna, kakor za žensko obleka. Vsa zunanost moškega je pogosto odvisna od ovrtnika in srajce. Nekoli, ko preveč pisane srajca in že je gentleman boljše vrste seljak. Če je pa ovrtnik umazan, tedaj sploh ne moremo govoriti o gentlemanu. Po krčedi srajci spoznaš predmestnega gladiolna na sto korakov. Najlepša moška srajca je iz mehkega belega krem-blaga z bleščočimi belimi progami. To je tudi srajca, ki moškemu največ koristi, ker jo lahko vedno obide. Nosi se lahko k vsaki obleki, harmonizira z belimi in pisanimi spodnjimi hlačami, nosimo jo k sportni mestni ali pa črni večerni obleki. Sploh je lepša kakor trdo polikana srajca. K taki srajci spada mehak in trd ovrtnik, kakor pač nanese slučaj. Za smoking in frak je treba imeti seveda trdo belo naškrobano srajco iz platnenega batista s prišitim trdim ovrtnikom. Za sport so flanelaste angleške srajce, ki so lahko tudi pisane ali temne. Angleški flanel ima krasno barvo in za smučarje ali kakršnokoli zimski sport si ne moremo misliti nič lepšega. Za mestne obleke so najlepše fino progaste srajce iz zefirja. Svile moške srajce nimajo posebno rade, daleč se pogosto rabi. To je luksuzno perilo. Luksus in moški si pa vedno naspotujeta.

Grde in lepe ženske

Znano je, da lepota ni trajno mikavna. Često se čuje, da moške zanečarjajo svoje priznanje lepe žene in da se ukvarjajo s takšnimi, ki so po mnenju večine grde. Razlaga za to je po mnenju nekega dunajskega časopisa v dejstvu, da lepota sama pomeni malo, ako ni združena s posebno mikavnostjo.

Sicer pa je lepota stvar okusa. Gre za to, kaj posameznik ali celota razumeta pod izrazom »lepa«. V tem pogledu so obstojale v vseh časih in pri vseh narodih različna naziranja. Danes velja v splošnem, da je lepo to, kar ugaja. Ugaja pa, kar je mikavno. Glavni pogoj ideala lepote je dandanes na vsak način, da mora mikavnost trajno učinkovati. Potrebno pa ni, da ta mikavnost obstoja vedno le v telesnih prednostih, temveč mora obstojati v različnih drugih momentih: v obleki, frizuri, gibčnosti telesa, v glasu in tako dalje. To se pravi, ženska mora imeti makavnosti, ki trajno učinkuje, to je ono stran privlačnosti, ki se ne dá prav točno izraziti z besedami. In to posebno mikavnost in privlačnost najdemo mnogo česte pri grdih nego pri lepih ženskah.

Kako pa pride do tega, da ima grda ženska prednost pred lepo? Odgovor je lažje najti, ako premostimo potek razvoja lepote in grdih žensk. Človek je proizvod svojihkušenj in svoje okolice. Lepi ženski se že od prve mladosti neprestano zatruje, da je lepa. Njena lepota se priznava vedno in povsod. Navajena je, da brez vsakega truda učinkuje. Lahka zmaga povzroča pri takih ženskah, da se v duševnem oziru, od čustvo v svojem notranjem življenju zane-

marjajo ter da postajajo na ta način površne in nezanimive.

Drugeče je pri grdih. Te zapostavljajo že kot otroke. Nihče se mnogo ne briga zanje, nihče jim ne daje besedice priznanja. Navezane so popolnoma same na sebe in zato se navadijo tudi zgodaj na razmišljanje. Grda ženska kmalu spozna, da se mora posebno prizadevati, ako hoče doseči višještevaje. Dočim se lahko lepa ženska oblači brez izbire, ker ji vse enako dobro dobro pristo, mora grda polagati veliko skrb na izbiro oblek. Ona mora sebe in svojo okolico proučevati, svoj učinek nadzorovati ter se vedno znova prilagajati onemu, kar ji pristaja. Tako pride taka ženska tudi v drugih pogledih počasi do tistega, kar jo napravi la zanimivo.

Tako svojo zunanost kakor svoje notranje življenje mora grda ženska mnogo bolj gojiti, kakor lepota. Grda ženska, ne ravnava od svoje okolice. Je od svoje zgodnje mladosti navezana na to, da svoja peča z resnešimi stvarmi. Ona razvija svoje skrite sposobnosti, bogati svoje znanje in si širi svoje obzorje. Vse to pripomore k njeni zanimivosti. Zato pač mora grda ženska, seveda samo kultivirana, trajnejše učinkovati na moškega kakor najlepša lepota, kajti oko vstopi za lepoto prav tako kekor za grdo, dočim ostane zagonetno bljke vedno enako privlačujoče.

Kupite Inar

nogavice s žigom in znakom (rdeč, modro ali zlato)

„ključ“

da se prepreči, kako en par traja kakor štirje par drugih. Dobivajo se v prodajalnah. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.

Dežni plašči

Dežni plašč je del moške garderobe, ki bi ga ne smel nihče pogrešati. Tudi najprejše angleško blago trpi na dežju, in če ga ne poškoduje voda, se začne svetiti pod likalom in ostro krtačo. Vsi evropski zabardinovci in homespunovci plašč ni ne pomagajo, ker ne morejo nadomestiti pravega dežnega plašča, ki se da tudi po najhujšem nativno lepo oprati in posušiti. Tak dežni plašč je neobhodno potreben ljudem, ki stanujejo daleč izven mesta in morajo hoditi ob slabem vremenu na službo. V urad pridejo suhi, obleka ni smečkana. Dežni plašč se takoj posuši, in ko se po končani službi oblačijo, jim ni treba s težavo vleči nase mokre suknje. Tudi za športnike je dežni plašč neprecenljiv. Da se zaviti, zavzema malo prostora, ob nali vseh pokriva nahrbtnik in ga varuje mokrote. Za smučarje dežni plašč sicer ni, ker je predolg in bi se opletal okrog nog in oviral smučarje. Zato je pa imeniten za turistiko. Ne stane mnogo in traja leta in leta. Kdor si ne more nabaviti pravega dežnega plašča, naj si kupi impregvirani plašč, ki ni sicer tako praktičen, vendar pa za življenje v mesta neobhodno potreben.

To in ono

Strašna slika iz dna berlinskega življenja

Iz dna berlinskega življenja dohajajo v časopisje razni dogodki, ki razkrivajo v vsej nagoti tamošnje brezmejno propadlost. Tako so pred meseci poročali, da so propadli starci čakali desetletno mladino, jo mamili z bonbončki, jo privabili k sebi in vršili brezdušne pregrehe.

Slika še hujše propadlosti se nam odkriva ob dogodku, ki se je pripetilo te dni. Poliojla je odkrila strašen zločin. Na nekem predmestnem gnojlišču je našla razsekano telo ženskega spola. Začela je z natančnim preiskovanjem. Po dolgem brezuspešnem povpraševanju je zasledila sled, ki je pokazala na pravo pot. Agente je poslala na vse strani z nalogom, da stikajo za izginolo ženo. Agente so kmalu na podlagi govorice našli, da pogreša družina zidarja Behrensa ženo in soprogo. Ker so agente glede tega zidarja in njegove hčerke zaznali še druge, sila nenaravne stvari, so moža odvedli na policijo, kjer so ga spretni policisti ujeli v protislovja, tako da je mož skesano začel pripovedovati sledečo strašno dogodbu:

Ko mu je pred leti razcvetela hčerka, se je nesrečno zaljubil v lastno dete. Svoje strasti ni znal brzdati, in nekega dne mu je hčerka vrnila vroča čustva ter se vdala. Od tedaj se je med očetom in lastno hčerko kakor na moža ljubosumna. V drugi Matji je zapazila spremembo in postala na hčerko kakor na moža ljubosumna. V družini je nastal prepir. Mož in hčerka sta tajila razmerje. Pred kratkim pa ju je zasledila v samem grehu. Mož in hčerka sta se zbala posledic ter v hipnem navalu stisli s kuhinjskimi noži zaklala žrtve, morda, da se na ta način obvarujeta javnosti in preganjanja. Zaklano žrtve sta razmesačila na kosčke in odnesla na gnojlišče v predmestje.

Policija je razuzdanega očeta in hčerko takoj odpeljala v zapore. Oddana sta sodišču, da ju sodi in obsodi. Pač žalostna slika iz protinaravnega razuzdanega življenja Velikega Berlina.

Polet na severni tečaj

Iz Amundsenove knjige „Polet na severni tečaj“, ki je izšla tudi že v prevodu na mnogih tujih jeziki, posnemamo nekatere zanimive podatke o dogodku, ki je postal pred meseci na noge vseh civilizirani svet.

Namen ekspedicije je bil, »píše Amundsen, »prodrati kolikor mogoče daleč v neznane kraje med Spitzbergi in severnim tečajem ter ugotoviti, kaj je in česa ni tam. Naloga zemljepisnega raziskovanja ni samo ugotoviti, da je na tem ali onem kraju zemlja. Enako važno je tudi najti morje. Po poročilih Nansenove in tudi drugih ekspedicijske se je dalo domnevati, da v teh krajih Ledenege morja ni suhe zemlje, toda mi se nismo mogli zadovoljiti samo z domnevanjem. Moderno raziskovanje hoče imeti zanesljive podatke. Posledica teh domnev je bila, da smo imeli zelo pomanjkljive zemljevide teh krajev. Namesto morja je bila označena suha zemlja in nasprotno. Ti zemljevidi se zahtevali še mnogo več. Tev Poleg tega smo upali, da nam bo omogočeno tudi meteorološko opazovanje in da se vrnemo z bogatimi izkušnjami. Naše upanje, da dosežemo severni tečaj, je bilo vse prej kot trdno. Sicer pa tudi nismo imeli nobenega interesa na tem, kakaj vedno sem smatral Peardya za pravega, ki je dosegel severni tečaj. 9. aprila so bile končno dolge in naporne priprave končane in ob 5. zjutraj smo se odpeljali iz Tromsø. Ekspedicijska je imela dve ladjah, in sicer motorni parnik „Hobby“, ki naj bi pripeljal obe letali na Spitzberge, ter vojaško tovorno ladjo „Farm“, ki nam jo je dala na razpolago država.

Ko so bili aparati za polet pripravljeni, smo videli, da bo maksimalna teža, ki jo je določila tovarna sama — 2600 kg za vsako letalo — snatno večja. Prepričali smo se, da moramo vzeti na pot najmanj po 3000 kg ali pa še več. Oba pilota — Ruser Larsen in Dietrichson — sta bila mnenja, da bo mogoče natovortiti letala tako šele na ledu. Vsi smo se strinjali s tem, da se start z morja tako teža prevečja. Ko sem ponudil 21. maja nos skoki okno, sem takoj opazil, da je nastal odločilni trenutek. Bilo je vroče poletno vreme, lahen veter je pihal od zahva — torej baš tako, kakor sta si želela pilota. Polet je bil določen za 16. uro popoldne. Ob tem času je bilo solnce kot nalašč za polet. Že po zajtrku smo opazili, da se bližamo odločilni nemu dogodku. Nekaj članov ekspedicijske je takoj po zajtrku izginilo. Nikogar ni bilo treba opozoriti, da je polet določen za ta dan. Vsi so se z vna mo lotili dela in naposled so bile priprave končane. Na vsako letalo smo natovorili 3100 kg raznega materiala. Ravnatelj Frohlinde je neprestano trdil, da bi morali najprej napraviti nekaj poskusnih poletov. Pilota sta bila nasprotnega mnenja. Ob treh popoldne smo bili vsi zbrani pri aeroplanih. Kakor sem že omenil, ni človek nikoli siguran. Ravnatelj Frohlinde bega s smiljenjem tja ter se čudi. Mehaniki trdijo Rolls-Royce Breen poslušaj zdej ta, zdej oni motor. Ob 16. popoldne še pojo vsi štirje motorji, ob solnčna kompasa sta spuščena. Vseh šest članov ekspedicijske je v debelih letalskih oblekah. Tudi pilota in opazovalci so že preoblečeni. Debelo voleno perilo, zgoraj pa usnjena obleka. Najbolj sem se bal pri poletu na noge. Nagli polet in nizka temperatura bi utegnili delati naši občuti hude preglevice. Na svojih prejšnjih ekspedicijskah sem moral večkrat po cele ure stati in opazovati termometer. Če doseže temperatura 50 do 60 stopinj pod ničlo, kar se je pogosto pripetilo, mora biti človek dobro obločen, obočito na obut, sicer

se noge v nevarnosti. Takrat sem se prepričal, da so kožuhovalnosti čevlji najboljša sredstvo proti mrazu. Kožuhovalnosti čevlji in nogavice iz pasje kože so idealen pripomoček za borbo proti hudemu mrazu. To pot sicer nismo imeli kožuhovalnosti čevljev, pač pa iz klobučevine, preko katerih smo obuli še velike škornje iz platna za jadra. Ta obutev se je obnesla sijajno. Nekateri so celo tarnali, da jim je v noge prevročilo. Na rokah sta imela pilota debele kožuhovalne rokavice. Jaz sem imel par starih volnenih rokavic, ki jih med potjo sploh nisem odložil, dasi sem moral ves čas pisati. Mehanika sta bila obtežena lažja, ker sta morala stati med poletom neprestano med skladiščem benčina in motorji.

Ko smo se oblekli, je zavzel vsak svoje mesto. V opazovalnem oddelku jaz in Ellsworth, v pilotnem oddelku Ruser-Larsen in Dietrichson, pri motorjih na obo mehanika Feuchit in Omdal. Kuzalec kaže 510. Motorji so že dovolj segreti in Green klima zadovoljno z glavo. Še enkrat sežemo v roko ravnatelju Knutsenu in hajdi na pot. Motor doseže maksimalno brzino, letalo št. 25 se močno tresne in dvigne nad zaliv. Na svidenje že jutri — to so zadnje besede, ki jih slišimo. Polet se je pričel. Z neverjetno brzino — motor se zavrti 1800krat v minuti — se bližamo odprtemu morju. Tu opazimo, da je led razpokan in da je razlita daleč napokro voda. V trenutku je letalo obrnjeno v drugo stran in motor se suče že z brzino 2000 v minuti. Napetost je doseglja vrhunec. Ali bo letalo kos toliki teži ali pa ga bo treba razbremeniti? Pilot sedi pri krmlju. Če bi sedel doma za mizo, bi ne mogel biti bolj miren. Drvimo po ledu, ki kor vihra. Brzina neprestano narašča in kar se drigne letalo od tal. Zdej smo v zraku. Najtežje delo je končano. Pri rtiču Mitter smo že 400 m visoko. Opetovano se odzram po drugem letalu, pa ga ni nikjer. Naše letalo se obrne in leti nazaj, da se prepričamo, kaj je z letalom št. 24. In kar se je nekaj zalesketalo. Solnce je obsijalo našega ponosnega spremljevalca, ki reče zrak in drvi za nami. Vse je torej v redu. Če bi bil vedel takrat to, kar sem zdaj, bil imel čepico pred možem, ki je sedel pri krmlju. Toda o tem pozneje. Zopet se letalo obrača proti severu in skupaj se napotiti oba ogromni ptici v neznane daljave.

Ljubav in zločin

Dvojna smrtna obsodba v Banjaluki.

Nekoč meseca februarja tega leta je bil posestnik Cvij Rogić na krstni slavi pri svojem sosedu. Po slavi se je pozno zvečer vračal domov, odšel je v svoj hlev in pogledal po živini, predno je legel spat. Ko je šel preko njive, je nenadoma počila puška. Cvij je kričnil, nemudoma zaletel se zrušil mrtev na tla. Zločin se je dogodil v selu Slavičica, oddaljenem 10 km od železniške postaje v Piskavci, ležeči na prosti Banjaluka — Prijedor.

Zločina je bil takoj osumljen Gjorgje Rogić, v ostalem imoviti seljak iz Slavičice. Ki je radi zemlje živel v sporu z Rogićem. Cvij in Djordje Rogić sta se pripravila radi nekake veleposelstva, katero je spadalo pod agrarno reformo in sta ga oba hotela kupiti. Mesece januarja t. l. je prišlo do pretepa med obema rodbinama, pri čemer je bil član Gjorgjeve rodbine ranjen. Gjorgja je to silno razburilo in ukazal je orožnikom, da Cvija aretirajo. Ker niso ugodili njegovi želji, je zagrozil, da se bo Cvij že sam osvetil. Gjorgjev sin Ilija je porabil nekakega dne ugodno priliko in se splozil v hišo Cvij Rogića, kateremu je odnesel lovsko puško in jo skrhl doma.

Hčer za ženo, ako ubije . . .

Za Gjorgjevo hčerko se je zanimal seljak Peter Kuzmanović, njegove sanje pa ravno niso bile bogvejak ugodne, kakaj stari Gjorgje je po tamošnjem običaju zahteval od Kuzmanovića, da ima ženin posestvo in kos sveta. Petru brat Jovan, ki je bil sam siromak, ni hotel deliti bomega sveta s svojim bratom, in to priliklo je izkoristil stari Gjorgje. Rekel je Petru, da mu da svojo hčerko samo v tem slučaju za ženo, če skupno z njegovim sinom Ilijom ubije njegovega sovražnika Cvija Rogića. Peter Kuzmanović se je sprva temu uprl, ker pa je uvidel, da v nasprotnem slučaju ne dobi Milke za ženo, je pristal na zahtevo starega Gjorgja.

Ze zgoraj omenjene noči sta se sestala Ilija Rogić in Peter Kuzmanović v nekem mlinu, nakar sta odšla na puško, ki jo je imel Ilija skrito doma. Takoj nato sta se vrnila na mesto, katero je imel pasati domov se vračajoči Cvij Rogić. Desperata tja, sta čula, kako se je Cvij veselo prapevaje vračal domov. Ilija se je skrhl s puško v roki za smreko. Kuzmanović pa je ostal zadaj, da bi mu v slučaju potrebe priskočil na pomoč. Ko je prišel Cvij, sta dva koraka blizu, je ta sprožil puško in ga zadel v levo stran prsi. Strel je bil smrten. Orožniki so takoj prišli Rogića in Petra Kuzmanovića, vendar oba nista hotela ničesar priznati.

Povodom obdukcije trupla Cvije Rogića so bili nazveči tudi Gjorgje in Ilija Rogić. Povodom tega se je odigral zanimiv slučaj narodnega praznovanja. Seljaki so zahtevali od preiskovalnega sodnika, da dovoli, da se pred truplo umorjenega pripeljeta tudi osumljeni Gjorgje in Ilija Rogić, češ da bo tekla kri iz ran pokojnega v slučaju, da sta ga res umorila. Sodnik se je smejal temu predlogu, vendar je ugodil želji seljakov. Ko sta oče in sin stopila k truplu umorjenega, je začela iz ran kapljati kri. Navzoči zdravniki so trdili, da je to slučaj, vendar so bili seljaki trdno prepričani, da sta Rogića zločince.

Pred okrožnim sodiščem v Banjaluki se je te dni vršila razprava proti Gjorgju in Iliji Rogiću, in sicer na podlagi priznanja Petra Kuzmanovića, ki je skesano priznal svoje sodelovanje ter izdal tudi oba Rogi-

ća. Oba, Gjorgje in Ilija Rogić, oče in sin, sta bila obsojena na smrt na vešnici, in sicer bo najprej obesen Ilija, kasneje pa njegov oče. Peter Kuzmanović je bil obsojen vsled krivde soudeležbe na 2 leti težke ječe.

Ilija in Gjorgje Rogić sta vložila ničnostno pritožbo na vrhovno sodišče v Sarajevu.

Proti obojateljnosti deluje s koloniznim uspehom samo **VILFANOV ČAJ** ka priznava vsi strokovnjaki — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajal: Kem. pharm. laboratorij **Mr. D. VILFAN**, ZAGREB, ILICA 204

Nezaslišana zavarovalna sleparija

Inženjer, ki si je odedel nogo, da prejme zavarovalnino.

Mednarodna kronika nezaslišanih pobojev, sleparij in hudodelstev je te dni dosegla na Dunaju rekord. Tamošnji inženjer Marek se je poleti zavaroval pri velikem ameriškem zavarovalni trdku za znesek 400.000 dolarjev. Kar tvori ogromno vsoto v šilingih, pa tudi v dinarjih. Nekaj dni po sklenjenju zavarovalni pogodbi pa si je inženjer odedel nogo nad gleženj. Nato je z amputirano nogo odšel v zavarovalnico in terjati dolarje. Trdil je, da se mu je pri petli nesreča. V smislu svoječasne zavarovalne pogodbe je zahteval celokupno zavarovalnino. Trdka je pač morala v smislu pogodbe izplačati inženjerju celo vsoto.

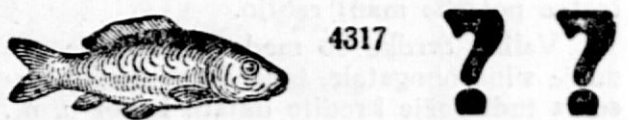
Kmalu nato je trdka izvedela po ovlaštih, da se inženjerju najbrž ni pripetila nesreča, nego da je storil nezasišani zločin nad lastnim telesom in ji svojevoljno presekao nogo nad gleženjem, da se lakomno polasti zavarovalnine. Nesrečnik je moral ravnati popolnoma premišljeno in je skoval načrt sleparije na škodo zavarovalne trdke že tedaj, ko se je zavaroval za visoko vsoto.

Zavarovalna trdka je slučaj prijavila policiji, ki je stvar oddala državnemu pravništvu. Sodišče je odredilo protiv sleparskemu inženjerju precej mučno preiskavo in sklenilo, da ga morajo preiskati najznamenitejši dunajski operaterji z namo gom, da ugotovijo, ali se mu je dogodila res nična nesreča ali pa se je svojevoljno poškodoval.

Inženjerjevi zagovorniki so zaman protestirali protiv sodnemu sklepu. Sodišče je zavrnilo protest ter vztrajalo pri zahtevi da se inženjer pregleda. Znameniti dunajski specialist, profesor Meixner, je po pregledu izjavil, da ne veruje v nesrečno poškodbo in da gre po vsej priliki za samo voljno poškodbo v svrhu pridobitve ogromne zavarovalnine. Ker to mnenje posredno za sodišče še ni moglo biti merodajno, je državni pravnik odredil nadaljni pregled po drugih specialistih, nakar bo nastopil v pozitivnem slučaju protiv sleparskemu inženjerju ter bom imeli priliko poročati nadaljne podrobnosti o tem vlezavutnem slučaju. Velika je pač iznajdljivost človeka, ki se ga polasti lakomnost . . . Ne priznava lastnemu telesu.

Oporoka na 1066 straneh

Oporoka, ki zavzema 1066 strani, je gotovo nekaj redkega. Ta rekord je dosegla angleška gospa Cook, ki je umrla v letošnjem januarju in zapustila okoli 20.000 Sterlingov. Registracija oporoke, ki se je izvršila te dni, je pokazala, da obsega zadnja volja gospe Cookove nič več in nič manj kot štiri zvezke, izmed katerih sta dva sestavljena iz 762 strani, ostala dva pa iz 406, pa so vsi popolnoma popisani. Natančno je označen in napisan vsak objekt za dediče. Vseh besed v oporoki je 95.540. (Kdor jih je štel, ta je tudi čudak, ki spada k čudni oporoki). Listi prinašajo obširno poročilo o tej fenomenalni oporoki in pripovedujejo, da sta bili zadnji dve izdani oporoka vojvode Devonshire s 197 stranmi in lorda Burtona s 106 stranmi in še z dodatnimi 400. Ob tej priliki pa navajajo angleški listi tudi dve najkrajši oporoki. Neki mornar, ki je umrl v vojni, je napisal na svojo vojaško zaslužno kolajno: Vse moji materi, drugi navaden vojak, ki ga je tudi vojna ubila, je napisal na fotografijo neke ženske: Vse njej!

* Druzi in delokoltrane Francozine. General Sarail, francoski vrhovni poveljnik v Siriji, je priredil nekoč v Suedi velik ples, ki so ga posetile dame francoskih oficirjev zelo dekolitrane. Povabljeni so bili na prireditvi tudi ugledni domačini in med njimi viši duhovnik Druzov. Ta cerkveni dostojanstvenik, ki uživa pri ljudstvu sloves svetosti, je bil tako začuden, da je gledal napol nage »hudščevke«, kakor jih je on sam označil, in potem tako ogorčen, da se je drugi dan zaklenil v mošejo in tam ostal tri dni v molitvi in postu, da se pokori za neprostovoljne grehe svojih oči . . .

* Poroka na smrtni postelji. 19letni Elio Goglia v Pavli v Italiji se je zaljubil v vdovo Bernocchi, staro kako leto več od njega. Hotela sta se poročiti ali družina se je ustaviła njegovemu namenu z vsjo odločnostjo. Elio je bil obupan, nato pa je pil strup. Spravili so ga v bolnico in ko je šlo k koncu, je zahteval poroko. Starši so privolili, ga prenesli domov in nato se je izvršila poroka. Nevesta je stala ob njegovi postelji in mu skrbno stregla. Pogovarjala sta se in menda sklenila, da ne smeta drug drugega preživeti. Ko so se starši odstranili, je šla v drugo sobo in se tam z revolverjem ustrelila v srce. Obležala je mrtva. Umirajoči Elio je slišal strel, zasmejal se je in rekel: »Sedaj rad umrjem,« padel je v agonijo in dve uri potem je bil mladi par na mrtvašnici — dva.

UNDERWOOD pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/I. Telefon št. 980 UNDERWOOD

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—.

Mali oglasi

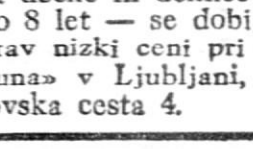
Ženitev, dopisovanje ter oglasit strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.—. Najmanjši znesek Din 10.—.

Znižane cene pri 'Tribuna' F. B. L.

Dvokolesa: najceneje in največja zaloge pri — 'Tribuna' F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.	Motorji: «Frera» in druge angleške znamke v zalogi; velika izbira po konkurenčnih cenah. — Franc Batjelu, Ljubljana, Karlovska cesta 4.	Šivalni stroji za domačo rabo, šivilje, krojače in čevljarje — po znižani ceni pri Batjelu, Ljubljana, Karlovska cesta 4.	Otroški vozički Mamice, ne zamuditi prilike si ogledati velike izbire vsakovrstnih modelov po čudovito nizkih cenah — v tovarni «Tribuna», Karlovska cesta 4.	Igračni vozički in stolice za otroke, zložljive kot stolček in mizica za se učiti hoditi. Igračni vozički večrst v poljubni velikosti — se dobijo po znižani ceni v tovarni «Tribuna», F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.
--	--	--	--	---

Pneumatika za dvokolesa, motorje, otroške vozičke iz najboljših nemških, francoskih in angleških tovarn, na veliko in malo — pri Batjelu, Ljubljana, Karlovska cesta 44.	Nepremičnine Kupim hišo v šentpeterskem okraju, Vodmatu ali Mostah. — Izpraznenje stanovanja takoj ali v najkrajšem roku — pogoj. — Ponudbe z navedbo cene, lege in pogojev na upr. «Sl. Naroda» pod «Svoj dom 4302» do 18. t. m.
--	---

Holenderji za dečke in deklice od 4 do 8 let — se dobijo po prav nizki ceni pri «Tribuna» v Ljubljani, Karlovska cesta 4.	Pet stavbnih parcel naprodaj na Glincah. — Suha lega, najboljša zemlja, dobra kanalizacija. — Naslov pove upravo «Sl. Naroda». 4315
--	---

Triciklji in mala dvokolesa za dečke in deklice na krogličnih ležajih, z verigo, izdelana kot nova, majhna dvokolesa v manjših oblikah — pri Francetu Batjelu v Ljubljani, Zvonarska ulica 1.	Učenca sprejemem takoj v trgovino z železino, starega 14 let in ki je dovršil osnovno šolo z dobrim uspehom. — Fran Guštin, Metlika. 4269
---	---

Mehanična delavnica. Posebni oddelek za popravila dvokoles, motorjev, otroških in igračnih vozičkov, šivalnih strojev in delov franko. Prodaja na obroke. — «Tribuna» F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.	Ceniki dvokoles, motorjev, otroških in igračnih vozičkov, šivalnih strojev in delov franko. Prodaja na obroke. — «Tribuna» F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.
--	---

Lokali Večji prostor za ključavničarsko obrt isčem za takoj; po možnosti s stanovanjem. — Dopisi pod «Večji prostor 4283» na upravo «Sl. Naroda».	Radio aparate in sestavne dele ima v zalogi FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5
---	--

Šamotno opeko za vse vrste, v najboljši kakovosti in po najnižjih cenah — nudi Ljubljanska komercialna družba, Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 18. 200/L	Starine: tabernaklje, sekretarje, garniture, ure, komode, starinska stekla in porcelan — kupujem po najvišjih cenah. — Dopisi z natančnim popisom in ceno na: Julij pl. Huebmerhofen-Silbernagl, Zagreb, Ilica 131 a. 4281
---	--

Četomane v blagu Din 850.—, afriki modroci Din 250.— in vse tapetniške izdelke, solidno in najceneje — dobavlja Rudolf Sever, Ljubljana, Gosposvetska cesta 6 (v hiši mesarja Slamiča). 194/L	Starine: tabernaklje, sekretarje, garniture, ure, komode, starinska stekla in porcelan — kupujem po najvišjih cenah. — Dopisi z natančnim popisom in ceno na: Julij pl. Huebmerhofen-Silbernagl, Zagreb, Ilica 131 a. 4281
---	--

Špago, dreto in vse vrste vrvarskih izdelkov ter v to stroko spadajoče blago dobite v skladišču «Konopljuta» Ljubljana, Gosposvetska cesta 2 103/n	Rabljena dvokolesa motorji, avtomobili, šivalni stroji — se kupijo po nizki ceni izkazni lastnine. Franc Batjelu, Ljubljana, Zvonarska ulica 1. 197/L
--	---

Špago, dreto in vse vrste vrvarskih izdelkov ter v to stroko spadajoče blago dobite v skladišču «Konopljuta» Ljubljana, Gosposvetska cesta 2 103/n	Rabljena dvokolesa motorji, avtomobili, šivalni stroji — se kupijo po nizki ceni izkazni lastnine. Franc Batjelu, Ljubljana, Zvonarska ulica 1. 197/L
--	---

Špago, dreto in vse vrste vrvarskih izdelkov ter v to stroko spadajoče blago dobite v skladišču «Konopljuta» Ljubljana, Gosposvetska cesta 2 103/n	Rabljena dvokolesa motorji, avtomobili, šivalni stroji — se kupijo po nizki ceni izkazni lastnine. Franc Batjelu, Ljubljana, Zvonarska ulica 1. 197/L
--	---

Špago, dreto in vse vrste vrvarskih izdelkov ter v to stroko spadajoče blago dobite v skladišču «Konopljuta» Ljubljana, Gosposvetska cesta 2 103/n	Rabljena dvokolesa motorji, avtomobili, šivalni stroji — se kupijo po nizki ceni izkazni lastnine. Franc Batjelu, Ljubljana, Zvonarska ulica 1. 197/L
--	---

Špago, dreto in vse vrste vrvarskih izdelkov ter v to stroko spadajoče blago dobite v skladišču «Konopljuta» Ljubljana, Gosposvetska cesta 2 103/n	Rabljena dvokolesa motorji, avtomobili, šivalni stroji — se kupijo po nizki ceni izkazni lastnine. Franc Batjelu, Ljubljana, Zvonarska ulica 1. 197/L
--	---

Špago, dreto in vse vrste vrvarskih izdelkov ter v to stroko spadajoče blago dobite v skladišču «Konopljuta» Ljubljana, Gosposvetska cesta 2 103/n	Rabljena dvokolesa motorji, avtomobili, šivalni stroji — se kupijo po nizki ceni izkazni lastnine. Franc Batjelu, Ljubljana, Zvonarska ulica 1. 197/L
--	---

Sukno in velour za plašče
Doubl za površino sukno
Kamgarn in modni ševljot
 za moške in ženske obleke in drugo manufakturno blago v veliki izbiri po zanesljivi nizki ceni priporočila občnoznana trdka
- R. MIKLAUC, „Pri škofu, Ljubljana -
 Zunanjim naročnikom se dopošljejo vzorci na zahtevo poštne prosto.

iv. BRUNCIĆ & Er. REBERNIK
 plesarja iz Ljubljane
 Ljubljana, Karel Kotnikova ulica (baraka za Ledino)
 se pripravljajo cenj. občinstvu. — Cene zmerne, postrežba točna. Triletna garancija. 161 L

Modni baržunasti klobuki
 kakor tudi **FILCI** v vseh modnih barvah v veliki izbiri in po nizkih cenah
 pri Minki Norval, modisti, Ljubljana, Stari trg 21
 Zalogi klobuki vedno v zalogi.

Kongresni trg 7
 se priporoča cenj. občinstvu z bogato zalogo vsakovrstnih izdelkov za plašče in kostume. Vedno v zalogi najmodnejši plašči, jope in velika izbira boš po najnižjih cenah.

Starejša dekle,
 poštena, izučena šivilja, vajena tudi nekoliko trgovine in gostilne ter vsega gospodinjstva dela, išče službo. Gre najraje kot opora gospodinj ali kot samostojna gospodinja; event. tudi k otrokom. — Naslov pove uprava «Sl. Nar.». 4268

Stanovanja
 z večletno prakso išče službo v pisarni ali trgovini. — Dopisi pod «Dobro moč 4284» na upravo «Sl. Naroda».

Odda se soba
 solidnemu gospodu ali gospodini. — Naslov pove uprava «Slovenskega Naroda». 4318

Prodaj
Pisalni stroj
 «Rofa» malo rabljen — se prodaja. — Raf. Thaler, Skofja Loka. 4299

Kupim
Telovadna blazina
 dobro ohranjena — se kupi. — Ponudbe z navedbo cene pod «Telovadba 4273».

Dopisovanja
Premožna vdova
 želi poročiti starejšega gospoda. — Ponudbe na upravo «Sl. Naroda» pod «Jesen/4307».

Najcenejše kupite samo pri
Josip Petelincu
 Volno, trikotažo, ro-kavice, nogavice, nahrbtnike za šolarje in turiste, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje NA VELIKO IN MALO
 Ljubljana 138-L
 (Blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

Najnovejši epohalni izum, petrolejska pilnka svetiljka
„AIDA“ z Avrovo žarnico
 200-500 sveč moči. Krasná bela luč. Neznatna poraba petroleja. Svele kakor elektrika!
„AIDA“
 se rabi za razsvetljavo prodajalnic, uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvorišč, vrtov itn. „AIDA“ je prikladna za najmanjši in največji prostor. — Zahtevajte prospekt! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma 137-L

ŠVARC i drug
 ZAGREB, Praprovojeva ulica 1
 — Iščejo zaprane zastopnike.
 — Zahtevajte takoj prospekt!

ČREVA
 Suha goveja čreva, najboljša kvaliteta, dobavlja franko v poštnih pošiljkah meter po 1 Din
-- Jugočreva --
 Zagreb, Petrova ul. 2/a
 Pošlji se od 500 metrov naprej. Pri isti firmi tudi vsa druga čreva in vse klobašarske potrebščine. 4200

Glavna carinarnica I. reda u Ljubljani.
 4269

Radi vpeljave naših prvovrstnih čevljev prodajamo iste do 10. decembra t.l. brez vsakega dobička.
 Izrabite ugodno priliko in oglejte si našo veliko zalogo raznih čevljev za gospode, dame in otroke, kakor tudi vseh vrst domačih čevljev, copat i. t. d.

Fran Derenda & Cie, Ljubljana, Erjavčeva cesta št. 2.

Viljemina Tomšič
 soproga mestnega občinskega tajnika
 danes ob 9. dopoldne po mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, v 59. letu starosti umrla.
 Pogreb nepozabne rajke se je vršil v Slovenski Bistrici, dne 13. novembra 1925 ob 4. popoldne.
 Prosimo tihega sožalja!
 SLOV. BISTRICA, 14. novembra 1925.
 4311 Rodbina Tomšičeva.

PRESELITEV KONJSKE MESNICE.
 Ujedinjeno naznanjam še enkrat, da sem
PRESELIL KONJSKO MESNICO
 v lastno hišo, Prečna ulica št. 6
 nasproti mestne kopeli.
KONJE KUPUJEM po dnevnih cenah.
 IVAN MARINŠEK, mesar v Ljubljani.

OBJAVA.
 Dne 17., 18. in 19. novembra 1925. se vrši javna dražba zaplenjenega blaga. Razprodaja se vrši v partijah, malih količinah, po komadu in po metru. Dražba se začne ob 10 uri v skladišču „A“ Ljublj. carinarnice.
 1 sanduk IS broj 3a i to:
 0700 kg: Sivena roba od česte svilene tkanine višebojne — 5 komada — bluze — vrednost 800 Din.
 9 kg: Sivena roba od vunene tkanine do 300 g težine na 1 m² višebojne, ukrasene svilenom pozamanterijom 42 komada — marame — vrednost 2700 Din.
 1 kg: Sivena roba od vezova na vunenoi tkanini vezena svilom — 4 komada — bluze — vrednost 800 Din.
 1 sanduk IS broj 3 i to:
 5 kg: Ceste svilene tkanine dvobojne, desinovane, odredjene dužine, porubljene — 73 komada — marame — vrednost 3000 Din.
 27 kg: Cesta svilena tkanina bojena — 254 m — vrednost 24.300 Din.
 1 sanduk VG broj 36 i to:
 30 kg: Polusvilene tkanine, desinovane, dvobojne, odredjene dužine, porubljene — 392 m — vrednost 11.900 Din.
 45.800 kg: Svilená tkanina, desinovana, dvobojna, odredjene dužine, porubljena — 705 komada — marame — vrednost 38.075 Din.
 7 kg: Polusvilene tkanine višebojne, desinovane — 70 m — vrednost 3500 Din.
 7.500 kg: Svilená tkanina bojena — 95 m — vrednost 6750 Din.
 28.300 kg: Polusvilene tkanine desinovane, bojene, odredjene dužine, porubljene — 452 komada — marame — vrednost 11.320 Din.
 7.500 kg: Pozamanterija svilena jednobojna — 2000 m — vrednost 6750 Din.
 28.300 kg: Polusvilene tkanine desinovane, bojene, odredjene dužine, prosto porubljene — 452 kom. — marame — vrednost 11.320 Din.
 7.500 kg: Pozamanterija svilena bojena — 2000 m — vrednost 6750 Din.
 38 kg: Sivena roba od pletene svilene materije višebojne, koja se u komadu na meter prodaje — 248 jumpera — 260 kapica i 32 para čarapa — vrednost 49.000 Din.
 11.500 kg: Svilená pletena materija u komadu, koji se na meter prodaje bojena — 60 m — vrednost 5450 Din.
 2.500 kg: Cipke pamučne beljene 230 m — vrednost 2500 Din.
 2 kg: Cipke svilene jednobojne — 200 m — vrednost 3000 Din.
 3 kg: Sivena roba od česte svilene tkanine jednobojne obšivene svilenom pozamanterijom — 3 komada — marama za na ledja — vrednost 3800 Din.

Natječaj.

Kod Okružnog Ureda za Osiguranje Radnika u Banjoj Luci imaju se popuniti slijedeća službenička mjesta:

- Kod Ureda u Banjoj Luci.
 - 1 mjesto činovnika administrativne struke kategorije B, položaja VI.
 - 2 mjesta činovnika knjigovodstvene struke kategorije B, položaja VI.
 - 13 mjesta činovnika kancelarijske i pomoćno tehničke struke kategorije C, položaja IX.
 - 1 mjesto poslužitelja kategorije D, položaja X.
 - Kot ambulante (bolnice) u Gor. Podgradcima.
 - 1 mjesto poslužitelja kategorije D, položaja XI.
 - Kot ambulante (bolnice) u Drvaru.
 - 1 mjesto bolničara kategorije D, položaja IX.
 - Kot ambulante (bolnice) u Smetici.
 - 1 mjesto bolničara kategorije D, položaja IX.
 - Kot ekspoziure u Bos. Dubici.
 - 1 mjesto voditelja ekspoziure, kategorije C, položaja VIII.
- Prinadležnosti ovih službenika su ove:
 Godišnja sistematska plata iznosi u kategoriji B Din 10.800.—; u kategoriji C Din 9600.—; u kategoriji D Din 8400.—
 Godišnja položajna plata iznosi u VI. položaju Din 15.000; u položaju VIII. Din 9000; u IX. položaju Din 7200; u X. položaju Din 4200; u XI. položaju Din 3600.
 Dodatak za porodicu iznosi za sve službenika bez obzira na kategoriju i položaj za ženu i za svako dijete Din 1800 godišnje, ali ukupni dodatak za porodicu ni u tom slučaju ne može biti veći od Din 7200 godišnje.
 Mjesni dodatak iznosi 15 po sto sistematske plate.
 Uslovi namještenja su slijedeći:
 1. da je natjecatelj državljanin Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca i da znade srpsko-hrvatski ili slovenski jezik;
 2. da ima tjelesnu, umnu i moralnu sposobnost za službu kod Središnjeg Ureda za Osiguranje Radnika;
 3. da je navršio 18. godinu života i da nema više od 40. godine života, izuzev slučaj, da je prije toga bio u službi kod Središnjeg Ureda za Osiguranje Radnika ili drugog kojeg zavoda za socijalno osiguranje, u državnoj ili drugoj javnoj službi;

- da ne stoji pod starateljstvom ili stečajem, da nije pod isledjenjem za zločinstvo ili prestup iz koristoljublja, te da nije presuđen redovnog suda pravomoćno sudjen za zločinstvo ili prestup iz koristoljublja, te da nije osuđen na gubitak službe odnosno političkih prava za vrijeme utvrđeno sudskom presudom;
- da mu služba kod Središnjeg Ureda za Osiguranje Radnika ili drugog kojeg zavoda za socijalno osiguranje, kod države ili druge javne službe, nije prestala iz uzroka spomenutih u §-u 112. i u tački 5. i 7. §-a 113 Službenog Pravil. službenika Središnjeg Ureda za Osiguranje Radnika;
- da ima: a) za mjesto kategorije B potpunu srednjoškolsku spremu, odnosno u koliko nema iste, da dokazuje sposobnost za vršenje stručnih poslova, znanje zakonskih propisa o osiguranju radnika i potrebnu inteligenciju za saobraćaj s publikom i službenicima; b) za mjesto kategorije C da je navršio 4 razreda srednje škole, odnosno u koliko nema toga, da dokazuje sposobnost za vršenje stručnih poslova i potrebnu inteligenciju za službeni saobraćaj s publikom i službenicima; c) za mjesto kategorije D da ima najpotrebniju pismenost, za mjesto bolničara osim toga da je svršeni bolničar i da ima višegodišnju praksu.
- Uz molbu imade svaki natjecatelj priložiti: svjedočanstvo o danu rođenja, uverenje o nadležnosti, o zakonitoj bračnoj vezi, o godinama djece, školske svjedočbe, uverenja o dodatanjem zanimanju, o zdravlju, o regulisanju vojne obaveze. Zdravlje se mora dokazati svjedočstvom lekara Središnjeg Ureda za Osiguranje Radnika ili njegovih mjesnih organa ili lekara državnih ili samoupravnih vlasti, te još jednom svjedočstvom izdanom po državnom ili drugom javnom dispanzeru, odnosno lekaru specijalisti za tuberkulozu.
- Sva ostala prava i dužnosti utvrđena su Službenim Pravilnikom službenika Središnjeg Ureda za Osiguranje Radnika.
- Vlastoručno pisane i potrebnim dokazima valjane obložene molbe, imadu natjecatelji podnijeti potpisano u roku do uključivo 1. decembra 1925. do 12 sati o podne.
- Na zakašnjele molbe ne će se uzeti obzir.

Banja Luka, dne 7. novembra 1925.

Okružni ured za osiguranje radnika u Banjoj Luci.

Senzacija letošnje jesenske in zimske sezone!**Zastonj!****Prava resnica!****Nobena prevara!**

Da si pridobimo nove in stalne odjemalce za naša novoustanovljena podjetja, izdelovalnico KONFEKCIJE in čevljev „VOIKA“, dajemo v času od 12. novembra do 22. decembra t. l. zastonj sledeče:

- 1 par lepih, močnih „VOIKA“ čevljev,** **1 bele spodnje hlače,**
1 fino čefir srajco, **1 svileno kravato in**
2 ovratnika, **1 par nogavic „VOIKA“.**

ako kupite ali naročite pismeno v gori omenjenem času eno elegantno moško obleko ali pa fino vrhno zimsko suknjo za originalno ceno Din 900.—. Vsakdo si naj sam ogleda in se prepriča, da je obleka sama res vredna Din 900.—, vse drugo pa je zastonj. Izgotovimo obleko tudi takoj po meri, ako si izberete blago. Zunanji naročni! Zahvalite ilustrirani cenik! Ne zamudite! Plačate samo vrednost vrhne obleke, z vsem drugim pa se oblečete od nog do glave zastonj. Zato vsi na

Krekov trg 10.
K TEKSTILBAZARJU!

Senzacija letošnje jesenske in zimske sezone!**Zastonj!****Prava****resnica!**

Da si pridobimo še bolj sloveče ime za naše povsod hvaljene čevlje in nogavice „VOIKA“ in za našo novoustanovljeno izdelovalnico oblek in perila, razpisujemo za čas od 12. novembra do 22. decembra t. l. zastonj:

- 1 par finih damskih čevljev „VOIKA“,** **1 par domačih čevljev iz filca in**
1 svileno b'užo ali pa **1 par finih flor nogavic „VOIKA“.**
1 vrhne sukneno krilo.

ako kupite ali pismeno naročite 1 moderni damski zimski plašč iz finega veloura ali modnega sukna. Oglejte si osebno zalogo in prepričajte se, da je plašč sam vreden Din 900.—, vse drugo pa je zastonj. Če si blago izberete, pa vam takoj izgotovimo plašč po Vašem okusu. Vnanje naročnice, zahvalite cenik!

TEKSTILBAZAR,
 LJUBLJANA, Krekov trg 10.

Naznanilo.

Cenj. občinstvu naznanjam, da sem preselil svojo pleskarsko delavnico z Dunajske c. 19 na Gosposvetsko cesto 2 in Dunajsko cesto 15

(dvorišče kavarne „Evropa“)

Priporočam se v nadaljnjo naklonjenost vsem naročnikom.

Ivan Bricelj,
 pleskarski in ličarski mojster.

PUH - PERJE
R. MIKLAUC LJUBLJANA

Najboljši švicarski pletilni stroji
 na svetu — znamke **DUBIED**
 za obrt in industrijo. — Edina tovarniška zaloga za Slovenijo

Josip Petelinc, Ljubljana
 blizu Prešernovega spomenika 215-L

Kupujte srečke za Sokolski Tabor!!**Dežni plašč 44 L**

iz angliške gumirane tkanine Din 270.—, posebno dobra kakovost Din 300.—, specialiteta „Covercoat“ Din 850.—, dežne pelerine iz nepremočljivega lodna Din 380.—, za dečke Din 150.—, razpošilja veletrgovina R. STERMECKI, Celje št. 21. Ilustrovani cenik s čez 1000 slikami se pošlje vsi kemu zastonj, vzorci od sukna, kamgarne in razne manufakturne robe pa samo 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi na kupu primerno povrnitev vožnje. Ker ne ugaja in ni odrezano, se zamenja ali vrne denar. Naročila čez Din 500.— pošlatne pro. to. — Trenovni enovrstni cenik

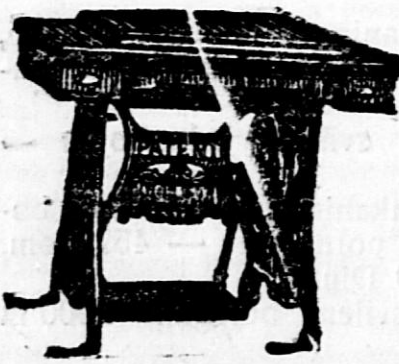
Zdravnica

dr. med. Eleonora Jenko-Groyerleova
 naznanja, da se je preselila v poslopje Jadranske-podunavske banke

Miklošičeva cesta št. 13

Ordinira od 8. zjutraj do 1. pop za splošne bolezni.

Ivan Jax in sin, Ljubljana
 Gosposvetska cesta št. 2.

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji, borna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.

Ustanovljena 1857. Ustanovljena 1857.

Vezanje poučuje brezplačno.

Posamezni deli koles in šival. strojev.

10-letna garancija.

šalne stroje ADLER in URANIJA.

Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp“, „Styria“, „Waffenrad“ „Kaiser“.

Zlatorog terpentinsko milo.
 Pesnik mu je dal lepo ime, — kemik pa idealno sestavo!

Terpentin je že od nekdaj znan kot izvršno sredstvo za čiščenje madežev in ga uporablja kot tako vsaka gospodinja. Kakovost Zlatorog mila je povsod znana, kar dokazuje njegova splošna uporaba in priljubljenost. Ta dva mogočna čistilca sta združena v Zlatorog terpentinsko milo v nerokosljivo pr. lno sredstvo. — Napravi e tudi Vi poskus in kupite to idealno milo — v vs. kem. posočem komadu je vprezan zlatnik po 10 frankov. Mogoče, da materavni vi sico in najdete cekin.

ZLATOROG TERPENTIN

Gleichenberger
 Konstantin-u. pri obolenju Johann'sbrunnen zdrava, osvobodila nami na plača.

Emmaquelle
 ihalnih organov Quellsole najboljša in malokostovitejša za inhaliranje.

Mehanično umetno vezenje
 zastorov, perila, oblek bluz, monogramov, fino be in barvasto ent-nje ašuriranje.

MATEK & MIKŠ, Ljubljana.
 DALMATINOVA 13

Vsed strokovnega znanja najnovejša izvišitev in brezkonkurenčne cene. Najcenejši in čisti predisk ženskih ročnih del v narodnih in modernih vzorcih ter lastnih oris nalt.

SALAMA
 prvovrstna nova roba povsem zrela se dobiva povsod

Prva hrvatska tovarna salame, sušenega mesa in masti

M. GAVRILOVIĆA sinovi d. d., Podrinja.
 Zasopstvo za Ljubljano in okolico:

R. BUNC IN DRUG, Ljubljana

MCS 10

Stjepušin — Sisak —
 preporuča najbolje tambure. Zice partiture. Škole ostale potrebšine za svo glazbela Odlikovan na pariskoj izložbi. — Cijeni franko

ČAJNA ROČKA
 rujava

priljubljena in prijetna čajna mešanica za obitelji, tudi pri trajnem uživanju nobena okusna utrujenost.

ARGUS
ARGUS

Ako potrebujete sveže ali suhe venoe, šopke in aranžmaje, pokličite tel. fonsko številko

341

cvetličarna KORSIKA

Aleksandrova cesta
 Naročila se pošiljajo na dom

Sanatorij dr. R. Szegő Abbazia — (OPATIJA)

Zdravljenje z urjevanjem in učvrščenjem,

Najprijetnejše bivanje za rodbine. Otroci od 7. let naprej tudi brez spremstva. Nudi otrokom vso naslodo obrežne kopeli, staršem popolno pomirjenje,

Ti je prvi prvostinski vozni konj, dalje:

zrebel za plemo in konji za tovor napredaj iz prve roke pri

E. VAJDA, Čakovec (Medjimurje)

JUGOSLAVIJA — Brzojavni naslov: E. Vajda, Čakovec, Telefon interurban št. 59, FO, 3. 4.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubliansko posojilnico
 v Ljubljani, Mestni trg št. 6

ker ima že nad

11.000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje **na jugodno e.**

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev. Posojila daje, le proti polni varnosti na knjižbo in proti poroštvu.

Telefon št. 9. 23 L. Telefon št. 9

Prometni zavod za premog d. d.
 v Ljubljani
 prodaja

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogov kov za domačo up rabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na d-belo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora te priporoča posebno prvovrstni češkoskovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in br kete

Naslov: **Prometni zavod za premog d. d.** v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/L.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 4 (v lastni stavbi)

KAPITAL in REZERVE Din 19.000.000.—

izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje

Brzojavni: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

PODRUZNICE:

Maribor, Kamnik, Slovenske Konjice, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Slovenjgradec.

EKSPOZITURA:

Prevalje.